

การวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายสงครามเรื่องโนะบิ

การวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายสงครามเรื่องโนะบินั้น ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ทั้งตัวละครเอก และตัวละครรองทั้งสอง คือ นะงะมะทซุ และยะซุตะ การวิเคราะห์ตัวละครในที่นี้จะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์อุปนิสัยและความสัมพันธ์ของตัวละคร และการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ การวิเคราะห์ตัวละครในแง่มุมต่างๆ เหล่านี้จะทำให้สามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครภายใต้สภาพแวดล้อมที่บีบคั้นของสงครามได้

4.1 การวิเคราะห์ตัวละครเอก

ในการวิเคราะห์ตัวละครเอกนั้น เนื่องจากตัวละครเอกเป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพซับซ้อน พฤติกรรมของเขาถูกผลักดันจากหลายปัจจัยด้วยกัน จึงจำเป็นต้องศึกษาอุปนิสัยพื้นฐานของตัวละครเอก รวมถึงปมที่มีต่อพระเจ้าที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเขา แล้วจึงทำการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกโดยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในแง่มุมต่างๆ

4.1.1 อุปนิสัยพื้นฐานของตัวละครเอก

พลทหารทะมุระซึ่งเป็นตัวละครเอกนั้น เป็นทหารเกณฑ์วัย 30 เศษที่ถูกเกณฑ์มารบ ณ ประเทศฟิลิปปินส์ที่อยู่ห่างไกลบ้านเกิดเมืองนอน ในขณะที่ฝ่ายญี่ปุ่นใกล้จะแพ้สงคราม และตัวเขาเองก็ป่วยด้วยโรคไข้โรค โดยบุคลิกของเขาเองนั้น ก็ได้มารบเนื่องจากความต้องการของตนเอง เขามีหน้าที่การงานและภรรยาต้องดูแล แต่เมื่อถูกเกณฑ์มารบ เขาจึงต้องพยายามเอาชีวิตรอดในฐานะของมนุษย์คนหนึ่ง มิใช่ในฐานะของทหารญี่ปุ่นที่ต้องต่อสู้เพื่อประเทศของตน

ทางด้านอุปนิสัยพื้นฐานของตัวละครเอก Ivan Morris ได้กล่าวถึง อุปนิสัยของพลทหารทะมุระว่า "เป็นตัวละครที่มีอุปนิสัยเก็บตัว และมีความคิดความอ่านที่ซับซ้อน การใช้ชีวิตในสนามรบนั้นถึงแม้จะมีหลากหลายรูปแบบ แต่สำหรับตัวละครเอกแล้ว ไม่ว่าจะอย่างไรการที่ตัวเขาอยู่ในสนามรบก็เปรียบเสมือนกับถูกสาป โดยเฉพาะสนามรบในฟิลิปปินส์ที่เปรียบเสมือนนรกสำหรับเขาแล้วนั้น เขามองเห็นแต่เพียงอนาคตที่มีดมนเท่านั้น ตัวเขาแตกต่างจากเพื่อนร่วมรบตรงที่ว่า

เขามีบางสิ่งที่ยึดถือในการดำรงชีวิตมากกว่าผู้อื่น และถือสิ่งนั้นเป็นหลัก แม้ว่าสิ่งที่เขายึดถือนั้น จะกลายเป็นภาระแก่เขาโดยไม่รู้ตัวก็ตาม”¹

ตัวละครเอกนั้นถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจในส่วนของเป็นมโนธรรมสูง และเป็นชาวคริสต์ที่ศรัทธาต่อพระเจ้า เขาจะไม่แสดงออกถึงความก้าวร้าวตราบใดที่เขาสามารถควบคุมมันได้ แต่เมื่อเขาต้องมาเผชิญกับสภาพอันโหดร้ายของสงครามที่บีบคั้น มโนธรรมของเขานั้นเองที่เป็นสิ่งที่ทำให้เขาทุกข์ทรมานจากความรู้สึกผิดภายในจิตใจ และดังที่กล่าวมาแล้วว่า ตัวละครเอกมีบุคลิกที่เก็บตัวและไม่ช่างพูด เขาจะไม่มีความสัมพันธ์อย่างสนิทสนมกับผู้อื่นนอกจากจะอยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็น ดังเช่นในตอนที่เขาต้องการให้เพื่อนทหารพาไปยังจุดถอยร่นที่ Palompon หรือความสัมพันธ์กับนางมะมะทซุและยะซุตะก็เช่นกัน ดังเช่นใน บทที่ 6 “กลางคืน” 「夜」 [Yoru] ระหว่างการสนทนาของนางมะมะทซุและยะซุตะ ตัวละครทั้งสองได้พูดคุยเรื่องราวต่างๆ รวมถึงเรื่องราวในอดีตของตนให้ซึ่งกันและกันฟัง แต่ตัวละครเอกได้เพียงนั่งฟังและไม่เข้าร่วมพูดคุยในการสนทนานั้น ในสงครามตัวละครเอกมีแนวโน้มที่จะแยกตัวออกมาจากกลุ่มมากกว่า เนื่องจากเขาคิดว่า หากเขาอยู่เพียงผู้เดียว เขายังจะสามารถรับมือกับชีวิตของตัวเองและมีอิสระในการเลือกเส้นทางเดิน รวมทั้งความตายของตนเองได้ ที่เขาคิดเช่นนั้นก็เนื่องมาจาก ในขณะที่เขาตามเพื่อนทหารไปยังจุดถอยร่น ระหว่างทางเหล่าทหารญี่ปุ่นถูกโจมตีจากทหารอเมริกันบนถนนใหญ่ ในครั้งนั้นตัวละครเอกเห็นพวกพ้องโดนยิงตายมากมาย และตั้งแต่นั้นมา เขาก็ตัดสินใจที่จะออกเดินทางเพียงคนเดียวเนื่องจากเขาไม่ต้องการเห็นตนเองตายเพราะตามผู้อื่นไปเช่นนั้น

ในนวนิยายเรื่องนี้ บุคลิกภาพของตัวละครเอกแบ่งเป็นลักษณะตามช่วงเวลาได้ 2 ช่วงด้วยกัน คือช่วงต้นซึ่งตัวละครเอกนั้นอยู่ในสนามรบ และช่วงหลังสงครามซึ่งตัวละครเอกได้ถูกส่งไปบำบัดในสถานบำบัดทางจิตแล้ว ในช่วงต้นของเรื่อง ตัวละครเอกมีลักษณะของบุคคลธรรมดาที่อาจไม่เคยประสบกับความโหดร้ายของสงครามมาก่อน และดำรงอยู่ในศีลธรรมอันดีและศรัทธาในพระเจ้า เขาเป็นคนมีน้ำใจ เมื่อเขามีอาหารหรือเกลือ เขาจะแบ่งให้เพื่อนทหารได้ประทังชีวิต แต่เมื่อเขาต้องแยกออกจากกลุ่มและต้องเร่งร้อนอย่างไร้จุดหมาย เขาจำเป็นต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองมีชีวิตอยู่ต่อไป แต่ในขณะเดียวกัน เขากลับไม่กล้าทำสิ่งที่ขัดต่อมโนธรรมภายในจิตใจ ในขณะที่สัญญาติญาณอันเป็นความต้องการทางร่างกายของเขาคัดค้านให้ร่างกายของเขามีพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการแต่มโนธรรมของเขาไม่ยอมให้เป็นเช่นนั้น ในขณะที่เขาต้องการที่จะรักษาความเป็นมนุษย์เอาไว้ และต่อต้านพฤติกรรมที่ป่าเถื่อนเยี่ยงสัตว์อยู่ตลอดเวลา นั้น แต่เขาก็ไม่สามารถระงับพฤติกรรมอันก้าวร้าวอันมาจากสัญญาติญาณได้ทั้งหมด ภายในจิตใจ

¹ Ivan Morris, “Nobi ni suite”, Translated by Ikeda Shouhiko, *Nihon bungaku kenkyuu shiryō sōsho: Oooka Shouhei/ Fukunaga Takehiko*, (Tokyo: Yuuseidou, 1978), p. 108.

ของเขาต้องประสบกับความทุกข์ทรมานจากความรู้สึกผิดที่ไม่สามารถควบคุมสัญชาตญาณได้ จนต้องเสียดสีไปในเวลาต่อมา จนแม้กระทั่งสงครามเล็ก และเขาถูกส่งเข้าบำบัดในสถานบำบัดทางจิตเป็นเวลานาน เขาก็ยังคงหมกมุ่นกับเหตุการณ์ที่เกิดช่วงสงคราม และยังคงหาคำตอบของพฤติกรรมของเขาอยู่ไม่ได้เช่นนั้น

4.1.2 ปมของตัวละครเอกที่มีต่อพระเจ้า

เนื่องจากตัวละครเอกเป็นผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ เมื่อต้องมาอยู่ในสถานการณที่บีบคั้นและโดดเดี่ยว ตัวละครเอกซึ่งไม่มีที่พึ่งพาใดๆ จึงผูกพันตนเองไว้กับพระเจ้า เขาคิดว่าพระเจ้าเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของมนุษย์ โดยคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขานั้น เกิดขึ้นจากการที่พระเจ้ากำหนด และตัวเขาเองเป็นที่รักของพระเจ้า ตัวอย่างเช่นในบทที่31 “นกบนท้องฟ้า” 「空の鳥」 [Sora no toni] หลังจากที่ตัวละครเอกผิดหวังจากการกินเนื้อศพของทหารม้าที่เขาพบแล้ว เมื่อเขากลับมาตรงนั้น เขาก็พบว่าศพของทหารม้าผู้นั้นได้ขี้นฮึดไปแล้ว เขาก็คิดว่านี่เป็นเพราะพระเจ้าได้เปลี่ยนสภาพของศพนั้นไปก่อนหน้าแล้ว เนื่องจากทหารม้าผู้นั้นได้รับความรักจากพระเจ้า และทำให้ตัวละครเอกได้ถูกคิดขึ้นมาว่า ตัวเขานั้นเป็นที่รักของพระเจ้าจริงหรือไม่

「。。。彼は喰えなかった。神は私がここに来る前に、彼を変えたのである。彼は神に愛されていた。そして恐らく私もまた。。。」²

“...เขากินไม่ได้เสียแล้ว พระเจ้าเปลี่ยนแปลงเขาก่อนที่ข้าพเจ้าจะมาถึงที่นี่ เขาได้รับความรักจากพระเจ้า และบางทีข้าพเจ้าก็อาจจะ...”

ถึงแม้ตัวละครเอกจะรู้สึกผิดหวังที่ไม่ได้กินเนื้อนั้น แต่เขาปลอบใจตนเองว่า การที่เขาเกิดพฤติกรรมขัดแย้งระหว่างมือขวากับมือซ้ายในครั้งนั้น เพราะพระเจ้าห้ามเขาเอาไว้ จากเสียงที่เขาได้ยินจากโบสถ์ในหมู่บ้าน และการที่ศพนั้นขี้นฮึดก่อนที่เขาจะมาถึงก็เนื่องมาจากพระเจ้าไม่ต้องการให้เขาได้กินเนื้อนั้น และทหารม้าผู้นั้นได้รับความรักจากพระเจ้า จากจุดนั้นเป็นต้นมา ความคับข้องใจของตัวละครเอกที่มีต่อพระเจ้าเริ่มสะสมมากขึ้น เนื่องจากใจจริงแล้วตัวละครเอกต้องการกินเนื้อศพนั้นเพื่อประทังชีวิต แต่ตามความคิดของเขานั้นการที่เขาไม่สามารถกินเนื้อนั้นได้เนื่องมาจากพระเจ้า ทำให้เขาเริ่มตระหนักว่าหากเขาได้รับความรักจากพระเจ้าจริง เหตุใดเขาจึงต้องตกอยู่ในสถานการณเช่นนั้น

² Oooka Shouhei , Nobi, p.283.

พรอยต์ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์และพระเจ้าว่า มนุษย์มีความผูกพันอย่างลึกซึ้งและเหนียวแน่นต่อพระเจ้า เปรียบเสมือนความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก ซึ่งหากมนุษย์มีความสัมพันธ์กับพระเจ้าเช่นเดียวกับพ่อและลูกแล้ว ความรู้สึกคับข้องใจ (Frustration) ในชะตากรรมของคนที่ตัวละครเอกกล่าวโทษว่าเกิดจากการที่พระเจ้าลิขิตให้เป็น ก็เปรียบเสมือนกับการถูกหักหลังจากพ่อของตนเอง เขาได้พยายามค้นหาสาเหตุที่ทำให้ชะตากรรมของเขา ซึ่งไม่ว่าอย่างไรก็ไม่สามารถที่จะค้นพบหาคำตอบได้ จนในที่สุดเมื่อความคับข้องใจได้เพิ่มขึ้นถึงจุดสูงสุด เขาจึงเสียชีวิตไป

และในช่วงท้ายของนวนิยาย ถึงแม้สงครามจะสงบและตัวละครเอกจะถูกส่งกลับญี่ปุ่นแล้ว แต่ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครเอกก็ยังไม่สิ้นสุดลง แม้แต่ในขณะที่เขาอยู่ในสถานบำบัดทางจิต เขาก็ยังคงรู้สึกคับข้องใจกับชะตากรรมของตน ปัญหาที่เกิดขึ้นในจิตใจของตัวละครเอกนั้น ไม่ใช่เนื่องมาจาก “การมีอยู่จริงของพระเจ้า” แต่หากเป็น “การไม่มีอยู่ของพระเจ้า” มากกว่า เช่นในบทที่38 “ณ ไฟบนทุ่ง อีกครั้งหนึ่ง” 「再び野火に」 [Futatabi nobi ni] ตัวละครเอกที่ยึดเหนี่ยวพระเจ้าเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจมาตลอดนั้น รู้สึกคับข้องใจสงสัยว่าหากพระเจ้ามีอยู่จริง เหตุใดเขาจึงไม่เคยได้รับการช่วยเหลือใดๆจากพระองค์เลย

「いや、神は何者ではない。神は我々が信じてやらなければ存在し得ないほど弱い存在である。私はそう錯覚していたかどうかの問題だ。」³

“ไม่, พระเจ้าไม่ได้เป็นผู้ใดทั้งสิ้น พระเจ้ามีการดำรงอยู่อย่างเลื่อนลอยมาก ขนาดที่หากเราไม่เชื่อแล้วพระเจ้าอาจไม่มีอยู่จริงก็ได้ ปัญหาที่มีเพียงแค่ว่าข้าพเจ้าประสาทหลงไปหรือไม่เท่านั้น”

ถึงแม้ตัวละครเอกจะปฏิเสธการมีอยู่ของพระเจ้า แต่คำพูดนั้นก็ดูจะเป็นเพียงการประชดประชันต่อพระเจ้า ว่าถึงแม้พระเจ้าจะมีอยู่จริงหรือไม่ เขาก็ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากพระเจ้าเลย และสุดท้าย เขาก็ยังคงไม่สามารถระงับความรู้สึกคับข้องใจที่มีต่อพระเจ้าได้ ดังในบทที่39 “บันทึกของคนตาย” 「死者の書」 [Shisha no sho] อันเป็นบทสุดท้าย ตัวละครเอกได้เขียนบรรยายความรู้สึกที่เขามีต่อพระเจ้าอย่างประชดประชันไว้ว่า

「。。もし私が私の傲慢によって、罪に墮ちようとしたらようどその時、あの不明の襲撃者によって、私の後頭部が打たれたのであるならばー。

³ Oooka Shouhei , *Nobi*, p. 328.

もし神が私を愛したため、あらかじめその打撃を用意したまうたならば—
 もし打ったのが、あの夕陽の見える丘で、飢えた私に自分の肉を薦めた巨人であるならば—
 もし、彼がキリストの変身であるならば—
 もし彼が真に、私一人のために、この比島の山野まで遣わされたのであるならば—
 神に栄えあれ。」⁴

“...หากในตอนนั้นข้าพเจ้าตกลงไปในบาปเพราะความเยโสโอหังของข้าพเจ้า และในตอนนั้นข้าพเจ้าได้ถูกฟาดที่ด้านหลังศีรษะโดยผู้จู่โจมลับผู้มัน—
 หากพระเจ้าทรงเตรียมการจู่โจมนั้นเอาไว้เพราะพระองค์ทรงรักข้าพเจ้าแล้วละก็—
 หากผู้ที่จู่โจมข้าพเจ้า เป็นผู้ยิ่งใหญ่ที่มอบเนื้อของตนให้ข้าพเจ้าผู้หิวโหยที่เนินอันมองเห็นอาทิตย์อัสดงนั้นละก็—
 หากเขาเป็นร่างจำแลงของพระคริสต์แล้วละก็—
 หากเขาเป็นผู้ที่ถูกส่งมายังทุ่งหญ้าบนเขาในเกาะของฟิลิปปินส์นี้ เพื่อข้าพเจ้าเพียงผู้เดียวจริงๆละก็—
 ขอให้พระเจ้าจงเจริญ”

จากในบทความ 「『野火』におけるカニバリズム論」⁵ [Nobi ni okeru kanibarizumu ron] ทะกะงิ มิชิโกะ 高木美智子 [Takagi Michiko] ได้กล่าวว่า หากจะมองตัวละครเอกจากมุมมองของประเทศญี่ปุ่นหลังสงครามแล้ว ตัวละครเอกนั้นก็ถือว่าเป็นคนบ้า แต่เป็นคนบ้าที่ถ่ายทอดเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นออกมา คำพูดของตัวละครเอกที่กล่าวสรรเสริญพระเจ้าในบทสุดท้ายดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ถึงแม้จะดูเป็นการสรรเสริญพระเจ้า แต่ก็มี ความหมายประชดประชันแฝงอยู่ว่า เมื่อถึงที่สุดแล้วพระเจ้าก็ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่เขาเลยแม้แต่น้อย ทหารบ้าที่บอกตัวละครเอกให้กินเนื้อของตนได้เมื่อเขาตายไปแล้วนั้น ก็ไม่ใช่ร่างแปลงของพระเจ้าแต่อย่างใด เพราะหากทหารบ้าผู้นั้นเป็นร่างแปลงของพระเจ้าจริงๆแล้วละก็ ตัวละครเอกสมควรจะได้กินเนื้อนั้นเพื่อประทังชีวิต และเขาจะต้องกินเนื้อมนุษย์ด้วยกันอย่างแน่นอน แต่ในที่สุดตัวละครเอกก็ไม่ได้กินเนื้อนั้น สิ่งที่ตัวละครเอกต้องการจริงๆก็คือ พระเจ้าที่หยิบยื่นเนื้อให้กับเขานั่นเอง

⁴ Oooka Shouhei , Nobi .p. 336.

⁵ Takagi Michiko, “ Nobi ni okeru kanibarurizumu ron”, Gogaku to Bungaku, No.30, (March 2000): 239.

ในสภาวะแวดล้อมที่โหดร้ายของสงคราม สำหรับตัวละครเอกที่เร่ร่อนเพื่อเอาชีวิตรอดอย่างโดดเดี่ยวและสิ้นหวังนั้น เขามีสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจอยู่เพียงสิ่งเดียวคือพระเจ้า เขาเชื่อว่าเหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวเขา เป็นสิ่งที่พระเจ้าทำให้เกิดขึ้น และเขาคิดอยู่เสมอว่าเขาเป็นผู้ที่ได้รับความรักจากพระเจ้า แต่เมื่อเขาจำเป็นต้องเผชิญกับสถานการณ์โหดร้ายที่เขาไม่สามารถหาทางออกได้แล้ว เขาจึงเกิดความคับข้องใจในชะตากรรมที่เกิดขึ้นกับเขา อันเป็นสิ่งที่พระเจ้าลิขิตให้เขาต้องประสบ ในที่สุดเมื่อเขาไม่สามารถหาทางออกได้ เขาจึงโยนความผิดทั้งหมดลงที่พระเจ้าอันเป็นที่รักของเขา

4.1.3 การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

การใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในการวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายนั้น โดยทั่วไปจะทำการวิเคราะห์ที่ตัวละครในนวนิยายในฐานะที่เป็นตัวแทนของชีวิตจริง และเราจะสามารถทำความเข้าใจตัวละครเหล่านั้นได้ หากเราสมมติว่าตัวละครนั้นเป็นมนุษย์จริงๆ และสมมติฐานดังกล่าวนี้จะช่วยให้เราค้นพบแรงจูงใจของจิตใต้สำนึกของตัวละครได้⁶

เนื่องจากเรื่องราวทั้งหมดของนวนิยายสงครามเรื่องในะบี จะถูกถ่ายทอดผ่านพฤติกรรมทั้งพฤติกรรมภายนอก อันได้แก่ การแสดงออก ด้วยคำพูดและท่าทาง และพฤติกรรมภายใน อันได้แก่ ความคิด การรับรู้ รวมไปถึงความฝันซึ่งสะท้อนจิตใต้สำนึกของพลทหารทะมูระ ผู้เป็นตัวละครเอก ในการวิเคราะห์ตัวละครเอกนี้ จะวิเคราะห์ทั้งพฤติกรรมภายนอกและภายใน

4.1.3.1 พฤติกรรมของตัวละครเอกเมื่ออธิบายด้วยแนวคิดโครงสร้างบุคลิกภาพ

จากการศึกษาพบว่าความขัดแย้งภายในจิตใจ (Inner conflicts) ระหว่างสัญชาตญาณและมโนธรรมนั้น มีบทบาทเป็นอย่างมากในการผลักดันสู่พฤติกรรมภายนอกของตัวละครเอก ซึ่งจะสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีโครงสร้างบุคลิกภาพดังนี้

ฟรอยด์ได้อธิบายว่า โครงสร้างบุคลิกภาพประกอบด้วยพลังงาน3ประการ อันได้แก่

- ก. Id เป็นพลังงานที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด อันรวมถึงสัญชาตญาณด้วย มักเกี่ยวพันกับการสนองความปรารถนาทางกาย เป็นพลังงานที่ทำให้ได้มาซึ่ง

⁶ Elizabeth Wright, *Psychoanalysis Criticism*, (London : Methuen, 1984), p.46.

ความพึงพอใจ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลหรือความถูกต้องดีงาม พลัง Id จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “พลังแสวงหาความสุข” (Pleasure seeking principle)

- ข. Ego เป็นพลังแห่งการรู้และการเข้าใจ การรับรู้ข้อเท็จจริง การใช้เหตุผล การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย การแสวงหาเพื่อตอบสนองของพลัง Id เช่น เมื่อหิว (Id) พลัง Ego ก็จะใช้เหตุผลตรึกตรองว่าจะบำบัดความหิวโดยวิธีใด เช่น ออกไปซื้ออาหาร หรือ ทำอาหารเอง จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “พลังรู้ความจริง” (Reality principle)
- ค. Superego เป็นพลังที่เกิดจากการเรียนรู้เช่นเดียวกับ Ego แต่แตกต่างจาก Ego โดยลักษณะคือ เป็นส่วนหนึ่งเกี่ยวกับค่านิยมต่างๆ เช่น ความดี ความชั่ว มโนธรรม Superego หักห้ามความรุนแรงของ Id โดยเฉพาะสัญชาตญาณแรงขับทางเพศและความก้าวร้าว⁷

บุคลิกภาพของคนเราเกิดจากการทำงานร่วมกันของพลังงานทั้งสามนี้ การทำงานของทั้งสามส่วนมีทั้งส่งเสริมกันและขัดแย้งกันตลอดเวลา เมื่อมีความขัดแย้งกัน ก็จะนำไปสู่ความวิตกกังวล (Anxiety) ความวิตกกังวลนี้เป็นสิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่พ้น เพราะความปรารถนาของมนุษย์นั้นไม่ได้รับการตอบสนองสมใจเสมอไป หรือ Ego ไม่สามารถควบคุม Id และ Superego ได้อย่างสมดุลตลอดเวลา พรอยด์ได้พูดถึงความวิตกกังวลดังนี้

1. ความวิตกกังวลต่อสิ่งที่เป็นจริง (Reality Anxiety) ได้แก่ ความหวาดกลัวสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัวเรา เป็นต้นกำเนิดของความวิตกกังวลอีก 2 ประเภท คือ
2. ความวิตกกังวลแบบโรคประสาท (Neurotic Anxiety) ได้แก่ ความวิตกกังวลว่า ตนจะไม่สามารถควบคุมสัญชาตญาณได้ จะทำสิ่งที่ขายหน้า จะถูกประณามและถูกลงโทษ
3. ความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม (Moral Anxiety) ได้แก่ ความวิตกกังวลที่เกิดจากความสำนึกผิดชอบชั่วดี

ความวิตกกังวลที่มีผลต่อพฤติกรรมของตัวละครเอกในเรื่อง *โธมัส* มากที่สุด คือ ความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม อันได้แก่ ความละอายต่อการทำผิดศีลธรรม รู้สึกบาป และอับอายอันเนื่องมา

⁷ นวลละออ สุภาพผล, *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์, 2541), หน้า 31-34.

จากคุณธรรมที่ถูกปลูกฝังมาเตือนให้สำนึกรู้สึกว่สิ่งใดดีสิ่งใดชั่ว ความวิตกกังวลเช่นนี้มีความใกล้ชิดกับความวิตกกังวลแบบโรคประสาทเป็นอย่างมาก เมื่อที่ศัตรูของSuperego ซึ่งก็คือสันดานดิบจากIdนั้นมีกำลังกล้าแข็งมากจนสามารถเอาชนะแรงต้านทานของEgoและSuperegoได้แล้ว คนที่มีความบริสุทธิ์ใจมากก็จะรู้สึกอับอายกว่าคนปกติทั่วไป ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของตัวละครเอก เขาพยายามดำรงความมีมโนธรรมของเขา ในขณะที่ต้องทนทรมานกับความหิวโหย ตัวอย่างในบทที่28 “คนอดอยากและคนบ้า” 「飢者と狂者」 [Kisha to kyouja] นั้น ตัวละครเอกที่หิวโหยพยายามมองหาศพที่เพิ่งตายใหม่ๆ ทั้งที่เขาไม่อยากจะยอมรับความคิดเกี่ยวกับการกินเนื้อมนุษย์ด้วยตัวเอง แต่เขาก็พยายามหาเหตุผลต่างๆ เพื่อสร้างความชอบธรรมในกินเนื้อมนุษย์เพื่อประทังชีวิต และจากนั้นเขาก็รู้สึกว่าถูกจับตามอง(จากหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์ที่เขาฆ่าโดยไม่ได้ตั้งใจ) อาการวิตกกังวล(Paranoid) นี้เป็นผลมาจากความวิตกกังวลนั่นเอง

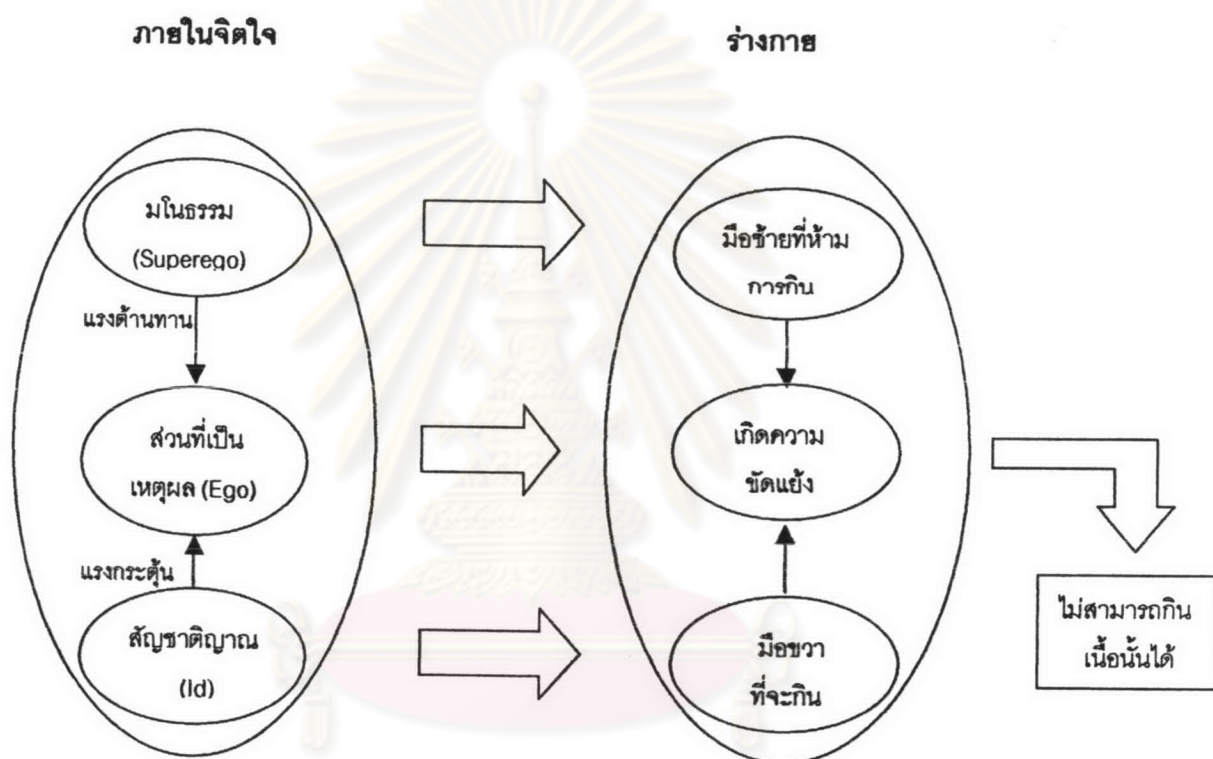
ความขัดแย้งระหว่างIdกับSuperegoของตัวละครเอกที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดจนแสดงออกมาทางพฤติกรรมภายนอกนั้น ได้แก่ตอนที่ตัวละครเอกพยายามจะกินเนื้อของทหารม้าที่ตายไปแล้ว แต่ร่างกายของเขาก็เกิดการต่อต้าน ดังในบทที่29 “มือ” 「手」 [Te]

「その時変なことが起った。剣を持った私の右の手首を、左の手が握ったのである。この奇妙な運動は、以来私の左手の習慣と化している。私は食べてはいけないものを食べたいと思うと、その食物が目の前に出される前から、私の左手は自然に動いて、私の匙を持った右の手、つまり右手の手首を、上から握るのである。
。。。今では私はこの習慣に馴れ、別に不思議だと思わないが、この時は驚いた。右の手首を上から握ったその生きた左手が、自分のではないと思われた。」⁸

“ในตอนนั้นเองก็เกิดเรื่องประหลาดขึ้น มือซ้ายของข้าพเจ้ากลับมาจับข้อมือขวาที่ถือดาบอยู่ การกระทำที่แปลกประหลาดนี้ เป็นนิสัยที่เกิดขึ้นประจำกับมือซ้ายของข้าพเจ้า เวลาที่ข้าพเจ้ารู้สึกอยากกินอะไรที่ไม่ควรจะกิน มือซ้ายของข้าพเจ้าก็จะเคลื่อนไปจับข้อมือขวาที่ถือข้อมืออยู่หรือที่ข้อมือขวาดังแต่ก่อนที่อาหารจะมาตั้งตรงหน้า จนข้าพเจ้าคุ้นเคยกับนิสัยนี้ของตนไปแล้ว และไม่คิดว่าเป็นเรื่องประหลาดอะไร แต่ในตอนนั้นข้าพเจ้าตกใจ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเหมือนกับมือซ้ายที่จับข้อมือขวาอยู่มีชีวิตของมันเอง และมันไม่ใช่มือของข้าพเจ้า”

⁸ Oooka Shouhei , *Nobi* , p. 278.

พฤติกรรมภายนอกที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครเอกนี้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นตัวแสดงความขัดแย้งระหว่างสัญชาติญาณและมโนธรรมได้อย่างชัดเจน ซึ่งในที่นี้ มือขวาของตัวละครเอกที่ถือดาบพยายามจะแล่เนื้อของศพนั้นเป็นตัวแทนของ Id ที่เคลื่อนไหวตามสัญชาติญาณ ที่พยายามจะกินเพื่อตอบสนองของความหิวโหยและเพื่อประทังชีวิตให้อยู่รอด ส่วนมือซ้ายที่จับข้อมือขวาเป็นการห้ามไม่ให้กินนั้นเป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Superego) ที่ผลักดันให้บุคลิกภาพในส่วนของ Ego สั่งให้ร่างกายหยุดการกระทำตามความต้องการของ Id ทำให้ตัวละครเอกไม่สามารถกินเนื้อนั้นได้

แผนภาพที่ 1 แสดงความขัดแย้งภายในที่ส่งผลถึงพฤติกรรมภายนอกของตัวละครเอก

ดูเหมือนกับผู้แต่งเองก็พยายามนำเสนอให้เห็นถึงสิ่งที่มีทั้งสองข้างเป็นตัวแทนอยู่อย่างเห็นได้ชัด ดังในข้อความต่อมา

「私が生まれてから三十年以上、日々仕事を受け持って来た右手は、皮膚も厚く関節も太いが、甘やかされ、怠

けた左手は、長くしなやかで、美しい。左手は私の肉体の中で、私の最も自負している部分である。」⁹

“มือขวาที่รับใช้ข้าพเจ้าทุกวันตั้งแต่ข้าพเจ้าเกิดมากกว่าสามสิบปี แม้มือ
หน้จะหนาและข้อต่อจะอวบอ้วน แต่ก็เอาแต่ใจตัว แต่มือซ้ายอันที่เกียจ
นั้น ทั้งเรียวยาวและงดงาม มือซ้ายนั้นเป็นส่วนที่ข้าพเจ้าภาคภูมิใจที่สุด
ในร่างกายของข้าพเจ้า”

สำหรับตัวละครเอกนั้น มือขวาของเขาเปรียบเสมือนกับตัวแทนของสัญชาตญาณที่เคลื่อนไหวตามความต้องการทางกายภาพ กล่าวคือ เมื่อร่างกายรู้สึกหิวหรืออยากกิน (เมื่อ id เรียกหรืออยากกินเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกาย) Ego จึงสั่งให้ร่างกายของเขา (มือขวา) เคลื่อนไหวเพื่อตัดชิ้นเนื้อของศพมากิน มือขวาของเขาจึงเปรียบเสมือนข้ารับใช้ของ id ซึ่งมีลักษณะน่าเกลียด และเอาแต่ใจ แต่มือซ้ายที่เรียวยาวและงดงามนั้น เปรียบเสมือนตัวแทนของสิ่งที่ตั้งงาม คือ Superego ที่ควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามศีลธรรมอันดี สำหรับตัวละครเอกแล้ว การกินเนื้อคนเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จิตได้สำนึกจึงสั่งให้มือซ้ายอันเป็นตัวแทนของ Superego หยุดยั้งการกระทำของมือขวาเอาไว้

คะเมชิ ฮิเดะโอะ ได้กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างมือซ้ายและมือขวาในครั้งนี้ ในบุคลิกภาพส่วนที่เป็น Superego ของตัวละครเอกนั้น ไม่น่าจะรวมเอาความเชื่อในพระเจ้าเอาไว้ด้วย เนื่องจากความรู้สึกของตัวละครเอกที่มีต่อพระเจ้ายังขาดความเคารพและศรัทธาอย่างจริงจัง จึงไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางร่างกายดังกล่าวได้¹⁰ แต่ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้น เนื่องจาก ถึงแม้ตัวละครเอกจะไม่แสดงออกถึงความเคารพในพระเจ้าอย่างจริงจัง แต่พระเจ้าเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของเขาเพียงสิ่งเดียวในขณะที่เขาเร่ร่อนอยู่อย่างเดียวดาย และในความขัดแย้งครั้งนี้ ตัวละครเอกรู้สึกเหมือนกับว่ามือซ้ายของเขาถูกควบคุมด้วยพลังภายนอก เนื่องจากในตอนนั้น เขาได้ยินเสียงจากโบสถ์ประจำหมู่บ้านที่ห้ามการกระทำนั้นไว้* และเสียงจากโบสถ์ประจำหมู่บ้านนั้นก็มาจากรูปปั้นของพระเยซูที่เขาได้พบก่อนหน้านั้นนั่นเอง

สาเหตุที่จำเป็นต้องศึกษาถึงอิทธิพลของพระเจ้าที่มีต่อตัวละครเอกก็เนื่องจาก ความนึกคิดของตัวละครเอกที่มีต่อพระเจ้านั้นได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในจิตใจและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมภายนอกหลายครั้งในฐานะของพลังจากภายนอกที่ห้ามการกระทำที่ไม่เหมาะสมของตัว

⁹ Oooka Shouhei , *Nobi*, p. 278.

¹⁰ Kamei Hideo , “Oooka Shouhei no te – seishin no yadori –” , *Oooka Shouhei Bungaku no sekai* ,(Tokyo : Biseisha, 1979), pp.79-97.

* จะกล่าวถึงต่อไปในหน้า 66.

ของตัวละครเอก จึงควรที่จะนำแนวคิดเกี่ยวกับพระเจ้าของตัวละครเอกมาร่วมวิเคราะห์ในส่วน
ของSuperegoด้วย ถึงแม้ในการวิจัยครั้งนี้จะไม่มุ่งเน้นศึกษาถึงความศรัทธาที่มีต่อศาสนาคริสต์
ของตัวละครเอกก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ฟรอยด์ได้กล่าวว่าSuperego ไม่จำเป็นต้องอยู่ฝ่ายตรงกันข้ามกับIdเสมอ
ไป บางครั้งSuperego กับ Id ก็ไปด้วยกันได้ เพื่อตอบสนองสัญชาตญาณบางอย่างเหมือนกัน ใน
บางครั้งSuperego ของผู้ที่มีจิตใจสูงส่งมาก ๆ ก็อาจจะตอบสนองIdโดยจัดการคนที่เขาเห็นว่าไร้ศีล
ธรรมก็ได้ ตามนัยดังกล่าวนี้ถือว่าSuperegoถูกนำไปใช้ในทางไม่ดีโดยId ดังในบทที่34 “มนุษย์”
「人間」 [Ningen] เมื่อความโกรธและความคับข้องใจของตัวละครเอกถึงขีดสุดที่Egoจะ
สามารถยับยั้งเอาไว้ได้ เมื่อเห็นเพื่อนทหารฆ่ากันเองอย่างป่าเถื่อน อารมณ์โกรธและก้าวร้าวของ
Id กับ Superegoที่ต้องการทำในสิ่งที่ถูกต้อง (นั่นก็คือการต่อต้านการกินเนื้อคนและพฤติกรรมอัน
ป่าเถื่อนเยี่ยงสัตว์ของเพื่อนทหาร) ได้พุ่งพล่านจนถึงขีดสุดที่Egoไม่สามารถต้านทานไว้ได้ จึงเกิด
อาการเสียสติ (Nervous Breakdown)* ที่ตัวละครเอกไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้
อีกต่อไป

4.1.3.2 กลไกการป้องกันตนเอง (Self defense mechanism) ที่พบใน ตัวละครเอก

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าบุคลิกภาพของมนุษย์นั้นประกอบด้วยพลังงานทั้งสามประการ อันได้
แก่ Id, Ego และSuperego ซึ่ง Id นั้นจะมีแรงกระตุ้น (Cathexis)** ส่วนEgoและSuperego นั้นจะมี
แรงต้านทาน (Counter-Cathexis)*** โดยปกติแล้วEgoจะมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลหรือผู้ประนีประนอม
ระหว่างIdกับโลกภายนอก ปลดปล่อยหรือควบคุมให้พลังงานของIdออกมาสู่โลกภายนอกตาม
ความจำเป็น ซึ่งโดยมากมักจะประสบความสำเร็จโดยไม่มีปัญหาใดๆ แต่หากเกิดความขัดแย้ง
ระหว่างIdกับEgoขึ้น พลังงานของEgoก็จะทำการสกัดกั้นพลังงานของIdมิให้ออกมายังจิตสำนึก
ได้ นั่นคือ เมื่อแรงต้านทานของEgoมีมากกว่าแรงกระตุ้นของId พฤติกรรมหรือความคิดอันเกิด
จากความต้องการของสัญชาตญาณนั้นๆจะถูกห้ามไว้หรือถูกเก็บกดลงในจิตไร้สำนึก แต่หากแรง

* การเสียสติ (Nervous Breakdown) หมายถึง ความผิดปกติทางจิต ที่รวมถึงความบกพร่องในการ
ทำงานของจิตใจในส่วนที่ใช้รับรู้ข้อเท็จจริง

** แรงกระตุ้น (Cathexis) คือ แรงกระตุ้นทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสัญชาตญาณ หรือ พลังงานทางจิต
ที่ควบคุมในส่วนของร่างกาย

*** แรงต้านทาน (Counter-cathexis) คือ แรงต้านทานที่เป็นกระบวนการยับยั้งไม่ให้ความอยากหรือ
แรงกระตุ้นผ่านขึ้นมายังจิตสำนึกได้

ด้านทานจากEgoไม่สามารถระงับแรงกระตุ้นจากId ไปได้ Superegoก็อาจจะเข้าร่วมกับEgoเพื่อสกัดกั้นพฤติกรรมนั้น¹¹

และเมื่อไรก็ตามที่Superegoเข้ามาร่วมมือกับEgoเพื่อสกัดกั้นId จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกผิด (Guilt) ขึ้นภายในจิตใจ หรือจะเรียกอีกนัยหนึ่งก็คือ เกิดความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม (Moral Anxiety) ขึ้น ความวิตกกังวลเชิงศีลธรรมนี้เกิดจากอิทธิพลของSuperego เมื่อบุคคลคิดหรือกระทำสิ่งที่ฝ่าฝืนศีลธรรม Superegoจะก่อให้เกิดความรู้สึกผิดและละอาย และบางครั้งเมื่อความรู้สึกผิดนั้นทวีสูงขึ้นไปมากเกินไป Egoจึงทำการปกป้องตัวของมันเองจากความวิตกกังวลดังกล่าว ซึ่งกลวิธานการป้องกันตนเองของEgoนั้นก็มียุ่หลายประเภทด้วยกัน ได้แก่ การเก็บกด (Repression) การถอยกลับ (Regression) การทดแทน (Sublimation) การกลบเกลื่อนโดยแสดงออกในทางตรงกันข้าม (Reaction formation) การเบนเป้าหมาย (Compensation) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง(Rationalization) เป็นต้น แต่กลวิธานการป้องกันตนเองที่พบในตัวละครเอกนั้นมีที่เห็นได้เด่นชัดดังนี้

การกล่าวโทษผู้อื่น (Projection) เกิดขึ้นเมื่อEgoถูกกดดันจากId และSuperegoมากเกินไปจนทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวล จึงพยายามที่จะกำจัดความวิตกกังวลนั้น โดยการโยนเอาความผิดที่ตนยอมรับไม่ได้นั้นให้กับผู้อื่นแทน กลวิธานนี้จะเปลี่ยนแรงกระตุ้นที่คุกคามภายในให้กลายเป็นอันตรายจากภายนอก และเปลี่ยนให้ความวิตกกังวลเชิงศีลธรรมหรือความวิตกกังวลแบบโรคประสาทให้กลายเป็นความวิตกกังวลต่อสิ่งที่เป็นจริงซึ่งมีความน่ากลัวน้อยกว่าแทน (เนื่องจากสามารถหลีกเลี่ยงได้ง่ายกว่าความรู้สึกถูกกดดันจากId หรือSuperego) นอกจากนี้กลวิธานนี้ยังมักถูกใช้ควบคู่กับการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) โดยหาเหตุผลที่ตนเองยอมรับได้และโยนความผิดไปให้ผู้อื่นเพื่อลดความรู้สึกผิดของตน¹² ดังที่ตัวละครเอกพยายามหาเหตุผลในการที่เขาสังหารหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์ในบทที่19 “เกลือ” 「塩」 [Shio] ว่าสาเหตุที่เขายิงเธอนั้น เป็นเพราะเธอเข้ามาในบ้านที่เขาหลบซ่อนตัวอยู่และทำให้เขาตกใจ และสิ่งนั้นเป็นอุบัติเหตุมากกว่าที่จะเป็นความผิดของเขา

「後悔はなかった。戦場では殺人は日常茶飯事にすぎない。私は殺人者となったのは偶然である。私が潜んでいた家へ、彼女は男と共に入って来た、という偶然のため、彼女は死んだのである。

¹¹ Gerald S. Blum , Psychoanalytic Theories of Personality. (USA : McGraw-Hill ,1964),pp.102-103.

¹² Robert B. Ewen, An Introduction to Theories of Personality. (New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates,1993), pp.34-35.

なぜ私が射ったか。女が叫んだからである。しかしこれも引金を引かす動機ではあっても、その原因ではなかった。弾丸が彼女の胸の致命的な部分に当たったのも、偶然であった。私はほとんどねらわなかった。これは事故であった。しかし事故ならなぜ私はこんなに悲しいのか。」¹³

“ข้าพเจ้าไม่รู้รู้สึกเสียใจ ในสมรรถมิตนั้นการฆ่าคนตายนับว่าเป็นเรื่อง
ธรรมดาสามัญก็ว่าได้ การที่ข้าพเจ้ากลายเป็นฆาตกรนั้นมันเป็นเรื่อง
บังเอิญ เพราะเธอกับผู้ชายเข้ามาในบ้านที่ข้าพเจ้าซ่อนตัวอยู่ด้วยความ
บังเอิญ เธอจึงต้องตาย
ทำไมข้าพเจ้าจึงยิงออกไป นั่นก็เป็นเพราะว่าผู้หญิงคนนั้นกรีดร้องออกมา
แต่แม้ว่าจะจะเป็นแรงจูงใจให้เหนียวไกปืน แต่ก็ไม่ใช่สาเหตุ การที่ถูก
กระสุนเข้าเป้าที่หน้าอกอันเป็นจุดตายของเธอ ก็เป็นความบังเอิญ
ข้าพเจ้าไม่ได้เล็งเลย มันเป็นอุบัติเหตุ แต่หากมันเป็นอุบัติเหตุจริงๆละก็
ทำไมข้าพเจ้าถึงรู้สึกเสียใจเพียงนี้”

และในที่สุดตัวละครเอกได้ยกความผิดทั้งหมดไปที่ปืนซึ่งเป็นอาวุธในการสังหาร โดยเขา
ให้เหตุผลว่าการที่เขาມີปืนนั้นไว้ต่างหากที่เป็นสาเหตุให้เขาต้องยิงหญิงสาวคนนั้นโดยไม่ได้ตั้งใจ
เขาจึงทิ้งปืนนั้นลงแม่น้ำไป

「銃は国家が私に持つことを強いたものである。こうして私は国家に有用であると同じ程度に、敵にとっては危険な人物になったが、私が孤独な敗兵として、国家にとって無意味な存在となった後も、それを持ち続けたということに、あの無辜の人が死んだ原因がある。私はそのまま銃を水に投げた。ごぼっと音がして、銃はたちまち見えなくなった。孤独な兵士の唯一の武器を棄てるという行為を馬鹿にしたように呆気なく沈んだ。。。」¹⁴

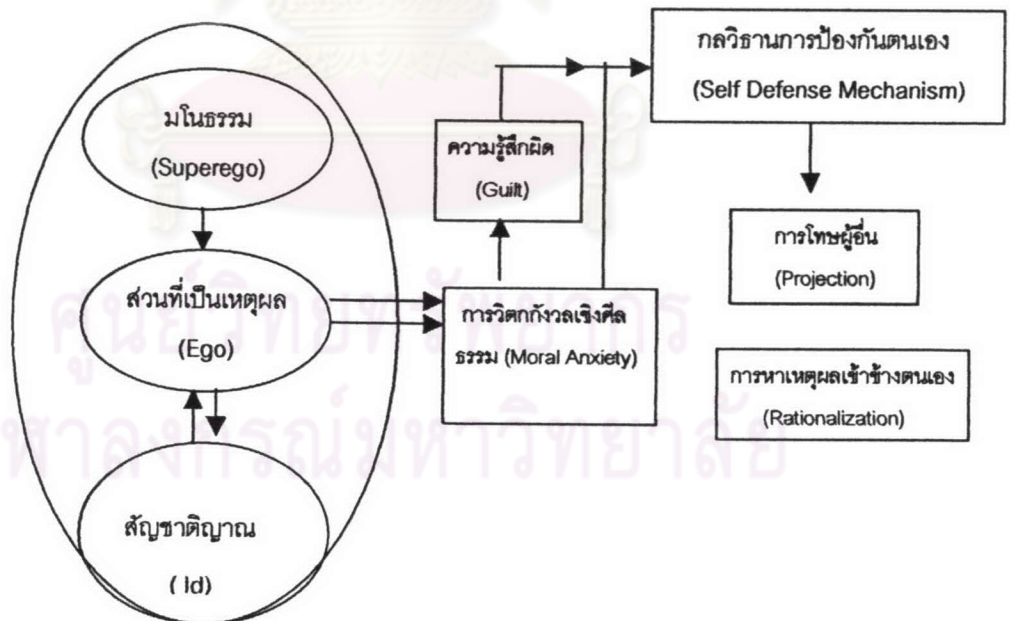
“ปืนนี้เป็นสิ่งที่ประเทศของข้าพเจ้ายัดเยียดให้ข้าพเจ้ามีเอาไว้ และสิ่งนี้
ทำให้ข้าพเจ้ามีประโยชน์ต่อประเทศชาติพอๆกับการที่มันเป็นอันตรายต่อ
ฝ่ายศัตรู แต่หลังจากที่ข้าพเจ้ากลายเป็นทหารพ่ายผู้โดดเดี่ยวไม่มีความ

¹³ Oooka Shouhei , Nobi, p.215.

¹⁴ Ibid., p. 217.

หมายโดต่อประเทศชาติแล้ว และยังคงถือสิ่งนี้ต่อไปอยู่ต่างหาก ที่เป็นต้นเหตุให้คนบริสุทธิ์ต้องตายไป ข้าพเจ้าโยนปืนทิ้งลงในน้ำทั้งอย่างนั้น เสียงของมันกระทบน้ำดังจ๋อม จากนั้นมันก็จมลงอย่างรวดเร็วราวกับเป็นการเหยียบย่ำการกระทำของทหารผู้โดดเดี่ยวที่ทิ้งอาวุธเพียงชิ้นเดียวของตนไป..."

ตัวละครเอกเป็นผู้ที่มีมโนธรรมภายในจิตใจสูง เมื่อเขากระทำในสิ่งที่ขัดแย้งต่อมโนธรรมของเขาจึงทำให้มีแรงกดดันจากSuperegoสูงขึ้นตามไปด้วย เมื่อSuperegoลงโทษให้ตัวละครเอกมีความรู้สึกผิดมากเข้า Egoจึงต้องพยายามปกป้องตัวมันเอง โดยการสรรหาเหตุผลและกล่าวโทษสิ่งอื่นภายนอก เพื่อให้ความรู้สึกผิดภายในใจของเขาลดน้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น กลวิธานการกล่าวโทษผู้อื่นจะต้องเป็นไปโดยจิตไร้สำนึก จึงจะมีประสิทธิภาพในการแบ่งเบาภาวะจิตกังวลของบุคคลได้ แต่ทั้งที่เขากล่าวโทษป็นอันเป็นอาวุธสังหารแล้ว แต่เขาก็ยังรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ แสดงถึงการที่ตัวละครเอกนั้นยังคงไม่สามารถสะกดกลั่นความรู้สึกผิดของตนเองได้ จึงอาจหมายความว่าEgoไม่สามารถบิดเบือนความเป็นจริงได้อย่างสมบูรณ์นั่นเอง

(ต่อ)

แผนภาพที่ 2 แสดงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคลิกภาพทั้ง 3 ในขณะที่ Id เป็นแรงกระตุ้นให้ Ego มีพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการ เมื่อแรงกระตุ้นนั้นมากเกินไปจน Ego ไม่สามารถต้านทานเอาไว้ได้ Superego จึงเข้ามาร่วมในการลงโทษให้บุคคลรู้สึกผิด และมีความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม เมื่อความรู้สึกผิดนั้นกดดันที่ Ego มากเข้า Ego จึงต้องปกป้องตัวของมันเอง ซึ่งในที่นี้คือการโทษผู้อื่น (Projection) และการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization)

4.1.3.3 การสูญเสียอัตลักษณ์ของตัวละครเอก

การสูญเสียอัตลักษณ์ (Identity) ของตัวละครเอกนั้น Arthur G. Kimbell ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือเรื่อง *Crisis in Identity and Contemporary Japanese Novels* ว่า การสูญเสียอัตลักษณ์ (Identity) คือ การที่บุคคลไม่สามารถระบุสถานภาพของตนเองในระดับเบื้องต้น เช่น “เพศชาย” หรือ “เพศหญิง” “เด็ก” หรือ “ผู้ใหญ่” ได้อีกต่อไป ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว บุคคลจะมีสถานภาพต่างๆ ที่แยกย่อยกันออกไปมากมายขึ้นอยู่กับสังกัดของสถานภาพนั้นๆ และเมื่อนำสถานภาพต่างๆ เหล่านี้มารวมกันไป จึงจะประกอบกันเป็นอัตลักษณ์ (Identity) ของบุคคลนั้นๆ... และหากเขาเป็นคนญี่ปุ่นแล้ว ก็มักจะมีการผูกพันตนเองเข้ากับสถาบันที่เขาสังกัดอยู่เป็นพิเศษ¹⁵

ในกรณีของพลทหารทะมุระ ซึ่งเป็นตัวละครเอกนั้น เขามีสถานภาพเบื้องต้นในนวนิยายเรื่องนี้ คือ เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งเป็นทหารในสังกัดขององค์จักรพรรดิและกองทัพญี่ปุ่น แต่สถานภาพของตัวละครเอกในฐานะทหารนั้นได้ถูกลบบทบาทหลังจากถูกผู้บังคับบัญชาปฏิเสธไม่ให้กลับเข้าประจำการ เนื่องจากพลทหารทะมุระนั้นป่วย และไม่มีเสบียงเพียงพอ จากนั้น เมื่อกลับไปยังสถานพยาบาล สถานพยาบาลแห่งนั้นก็ถูกทิ้งระเบิด จึงต้องชมซานหลบหนีเข้าไปในป่าอย่างไร้จุดหมายและโดดเดี่ยว จากความโดดเดี่ยวนี้เองที่ทำให้ตัวละครเอกสูญเสียความเป็นสมาชิกของกลุ่มไป ยิ่งเมื่อเร่ร่อนอยู่นานเท่าไร บทบาทของความเป็นทหารญี่ปุ่นของตัวละครเอกนั้นก็ยิ่งลดลงเรื่อยๆ จนสุดท้ายนั้นบทบาทของสถานะที่สำคัญที่สุดของตัวละครเอกก็คือ การเอาชีวิตรอดในฐานะของมนุษย์คนหนึ่งเท่านั้น

แต่ในที่สุด ในช่วงท้ายของเรื่อง ในบทที่ 34 “มนุษย์” พลทหารทะมุระต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติของความขัดแย้งระหว่างสถานภาพของเขา ระหว่างตัวตนของเขาในฐานะ “พลทหารทะมุระ”

¹⁵ Arthur G. Kimbell, *Crisis in Identity and Contemporary Japanese Novels*, (Tokyo: Charles E. Turtle, 1973), p.19.

กับ "เทวทูต" อันเนื่องจากการได้เห็นพฤติกรรมอันป่าเถื่อนของพวกพ้องทหารญี่ปุ่นที่เขารู้จัก ฆ่ากันเองเพื่อนำเนื้อมาเป็นอาหาร ความโกรธและความคับข้องใจจากสภาพการณ์ที่เลวร้ายถึงขีดสุด ทำให้ตัวละครเอกสูญเสียอัตลักษณ์ และหลงผิดคิดว่าตนเป็นเทวทูตที่พระเจ้ามอบหมายลงมาเพื่อลงทัณฑ์คนบาปอย่างนงะมะทซุนนั่นเอง

「もしこの時既に、神が私を変えていたのであれば、神に栄えあれ。

私は怒りを感じた。もし人間がその飢えの果てに、互いに喰い合うのが必然であるならば、この世は神の怒りの跡にすぎない。

そしてもし、この時、私が吐き怒ることが出来るとすれば、私はもう人間ではない。天使である。私は怒りを代行しなければならぬ」¹⁶

"หากในตอนนี้พระเจ้าได้เปลี่ยนแปลงตัวข้าพเจ้าไปแล้ว ก็ขอให้พระองค์จงเจริญ

ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความโกรธซึ่ง หากมนุษย์อดอยากจนถึงขีดสุด จนจำเป็นต้องกินพวกเดียวกันเองแล้ว โลกนี้ก็คงจะเป็นผลมาจากความโกรธของพระเจ้า และหากในตอนนี้ข้าพเจ้าสามารถเอาชนะเอาความโกรธแค้นออกมาได้ ข้าพเจ้าก็ไม่ใช้มนุษย์อีกต่อไปแล้ว ข้าพเจ้าเป็นเทวทูต ข้าพเจ้าต้องแสดงความโกรธแทนพระเจ้า"

อาการสูญเสียอัตลักษณ์ดังกล่าวนี้ทางจิตวิเคราะห์เรียกว่า Dissociate Identity Disorder (DID) ผู้ป่วยด้วยโรคนี้จะมีลักษณะคือ มีการสร้างบุคลิกที่โดดเด่นอย่างน้อย 2 แบบ และทั้งสองบุคลิกภาพนั้นจะมีความขัดแย้งและผลัดกันควบคุมพฤติกรรมของบุคคล บุคคลที่ป่วยเป็นโรคนี้นั้นจะสูญเสียความสามารถในการจำที่เกินกว่าการหลงลืมตามปกติไป เช่น จำไม่ได้ว่าเขามาอยู่ในสถานที่นั้นๆได้อย่างไร ซึ่งเหมือนกับตัวละครเอกที่หลังจากเขาร่านงะมะทซุนแล้ว เขาก็สูญเสียความทรงจำไป และจำไม่ได้ว่าเขามาอยู่ที่โรงพยาบาลได้อย่างไร

¹⁶ Oooka Shouhei , *Nobi*, p. 315.

4.1.3.4 สัญชาตญาณมุ่งเป็น (Life instinct) และ สัญชาตญาณมุ่งตาย (Death instinct) ของตัวละครเอก

สัญชาตญาณ คือ พลังขับเคลื่อนที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดเพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ได้แบ่งสัญชาตญาณของมนุษย์เป็นสองแบบ ได้แก่ สัญชาตญาณมุ่งเป็น (Life instinct) และ สัญชาตญาณมุ่งตาย (Death instinct) สัญชาตญาณมุ่งเป็น เป็นความต้องการทางร่างกายทุกชนิดที่ให้ความพึงพอใจเพื่อที่จะมีชีวิตต่อไปได้ อันได้แก่ การกิน การสืบพันธุ์ การขับถ่าย ฯลฯ ส่วนสัญชาตญาณมุ่งตายนั้นเป็นความต้องการในการเข่นฆ่าและทำลายล้าง หรือมีอีกชื่อหนึ่งว่า Aggressive Drive ซึ่งสัญชาตญาณของมนุษย์ทั้งสองแบบนี้ เป็นแรงผลักดันในการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์และอยู่ในบุคลิกภาพส่วนของid อันเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการพื้นฐานที่ปราศจากเหตุผลและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี¹⁷

เมื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับสัญชาตญาณในนวนิยายสงครามเรื่องนี้แล้ว จะพบว่ามีความโดดเด่นในด้านสัญชาตญาณสูง ทั้งสัญชาตญาณมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตาย ในสภาวะสงครามนั้นจะกระตุ้นให้สัญชาตญาณทั้งสองแสดงออกมาในลักษณะที่ประสานกัน ขึ้นอยู่กับว่าในช่วงเวลาใดที่สัญชาตญาณแบบไหนจะมีบทบาทมากกว่าเท่านั้น เช่น ในสภาวะที่หิวโหยของสงครามมนุษย์ก็จะพยายามหาอาหารมาประทังชีวิต เพื่อให้มีชีวิตรอดอยู่ได้ ส่วนสัญชาตญาณมุ่งตายก็คือความก้าวร้าวที่จะเข่นฆ่าศัตรูอีกฝ่าย ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือไม่ก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ฟรอยด์ได้กล่าวว่า การกินนั้น เป็นผลรวมของสัญชาตญาณทั้งสอง กล่าวคือ ชีวิตคงอยู่ได้ด้วยการกิน แต่ในขณะเดียวกัน อาหารจะถูกกัดเคี้ยวทำลายและกลืนลงไปด้วย ยิ่งในกรณีนี้ที่ทหารญี่ปุ่นในเรื่องนั้นถึงกับเข่นฆ่ากันเพื่อนำเนื้อมาประทังชีวิตก็สะท้อนถึงการทำงานร่วมกันของสัญชาตญาณทั้งสองได้ดี

แต่ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสัญชาตญาณทั้งสองส่วนนี้อยู่ในโครงสร้างบุคลิกภาพส่วนของid ที่สามารถควบคุมได้เมื่อ Ego มีความแข็งแกร่งเพียงพอ แต่เมื่ออยู่ในภาวะอดอยากในสงครามตลอดทั้งเรื่อง ตัวละครเอกจะถูกผลักดันด้วยสัญชาตญาณมุ่งเป็น ที่จะทำทุกอย่างเพื่อหาทางเอาชีวิตรอด ทั้งในการหาอาหารและการหลบหนีการโจมตีจากศัตรู ซึ่งสัญชาตญาณมุ่งเป็นของเขามีบทบาทมาตลอด จนเมื่อเข่าหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์อย่างไร้เหตุผล ในตอนที่ 19 “เกลือ” สิ่งนั้นเป็นการกระทำที่ไร้เหตุผลที่ถูกผลักดันด้วยสัญชาตญาณมุ่งตาย อันได้แก่ความก้าวร้าวและโทสะ ซึ่งจะปรากฏอีกครั้งในตอนที่เขาฆ่าคนงะมะทซุด้วยความโกรธในบทที่ 36 “คำสรรเสริญต่อ

¹⁷ Robert B. Ewen *An Introduction to Theories of Personality*, (New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates ,1993), pp.22-23.

การเปลี่ยนร่าง" 「転身の公理」 [Tenshin no shou] ตัวละครเอกถูกครอบงำด้วยสัญชาตญาณ มุ่งตาย เขาต้องการที่จะฆ่ามันซะมากกว่าความต้องการที่จะเอาชีวิตรอดต่อไปเสียอีก สัญชาตญาณมุ่งตายหรือพลังงานความก้าวร้าวที่อยู่ในบุคลิกภาพส่วนของidนั้น กดดันจนEgoไม่สามารถต้านทานเอาไว้ได้ ทำให้ความโกรธเข้าครอบงำจนเขาไม่สามารถเก็บกอดความก้าวร้าวไว้ได้อีกต่อไป และฆ่ามันซะซะซะซะ และจากนั้นเขาก็ถูกใครบางคนฟาดของแข็งเข้าที่ศีรษะทางด้านหลังจนหมดสติ และความทรงจำของเขาก็สิ้นสุดลง

4.1.3.5 กระบวนการทางจิตใจที่ลดค่าความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นให้น้อยลง (Dehumanization) ที่พบในตัวละครเอก

ในทางจิตวิทยาแล้ว ลักษณะพฤติกรรมแบบDehumanization คือ กระบวนการทางจิตใจที่บุคคลมองผู้อื่นมีค่าน้อยกว่ามนุษย์ และตัดสินใจว่าเขานั่นไม่สมควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ซึ่งกระบวนการนี้มักจะเกิดขึ้นในระหว่างสงคราม

ในกระบวนการDehumanization นั้น บุคคลจะสร้างภาพลักษณ์ของศัตรู (Enemy image) ให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งภาพลักษณ์ของศัตรูนี้มักจะถูกสร้างขึ้นแบบอคติและเป็นในทางด้านลบเพียงอย่างเดียว ราวกับเป็นปีศาจ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับฝ่ายตนที่มีแต่ความดีงามเพียงอย่างเดียว ซึ่งภาพลักษณ์ของศัตรูนั้นจะถูกแบ่งแยกเป็นขาวดำอย่างชัดเจน ในทางจิตวิทยาแล้วในกระบวนการนี้จะพบกลวิธีป้องกันตนเอง (Defense mechanism) แบบโทษผู้อื่น (Projection) อีกด้วย ซึ่งบุคคลจะโยนความผิดหรือข้อไม่ดีของตนไปให้กับฝ่ายตรงข้าม สิ่งนี้จะช่วยเสริมภาพลักษณ์ที่มีต่อตนเองหรือกลุ่มของตนเองให้ดีขึ้น ตลอดจนบรรเทาความขัดแย้งในจิตใจลง ทำให้สามารถลดค่าความเป็นมนุษย์ของอีกฝ่ายหนึ่งลงได้ง่ายขึ้น¹⁸

เมื่อนำทฤษฎีนี้มาพิจารณาพฤติกรรมของตัวละครเอก จะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ที่เป็นศัตรูของตัวละครเอก ได้แก่ ทหารอเมริกันซึ่งเป็นปฏิปักษ์โดยตรงกับทหารญี่ปุ่น กับชาวพื้นเมือง แต่ในตอนท้ายของเรื่องนั้น ตัวละครเอกพบว่า ถึงแม้จะเป็นกลุ่มคนที่เป็นฝ่ายเดียวกันอย่างยะซุตะและนงะมะซะซุกิก็ยังเปลี่ยนเป็นศัตรูไปเพื่อการเอาชีวิตรอดของตน

พฤติกรรมแบบDehumanization ของตัวละครเอกที่โดดเด่นนั้นได้แก่ ตอนที่เขาพบกับคู่หนุ่มสาวชาวพื้นเมืองในขณะที่เขากำลังนอนหลับอยู่ในโบสถ์และเขาเผลอยิงหญิงสาวชาวพื้นเมืองตายโดยไม่ได้ตั้งใจ ในบทที่ 19 "เกลื่อ"

¹⁸ Miche Conflict Research Consortium, University of Colorado. Dehumanization [Online] Available from: <http://www.colorado.edu/conflict/peace/problem/dehuman1.htm> [2003 Oct. 17]

「女は叫んだ。こういう叫声を日本語は「悲鳴」と概称しているが、あまり正確ではない。それはおよそ「悲」などという人間的感情とは縁のない、獣の声であった。人類は立ち上がって胸腔を自由に保たないならば、こういう声は出せないであろう。

女の顔は歪み、なおもきれぎれに叫びながら、眼は私の顔から離れなかった。私の衝動は怒りであった。

私は射った。弾は女の胸にあたったらしい。空色の薄紗の着物に血斑が急に拡がり、女は胸に右手をあて、奇妙な回転をして前に倒れた。」¹⁹

“หญิงสาวร้องตะโกน ถึงแม้ว่าเสียงร้องแบบนี้ในภาษาญี่ปุ่นจะเรียกว่า “เสียงกรี๊ดร้อง” ก็ตาม แต่มันก็ไม่ถูกต้องเสียทีเดียว เสียงร้องนั้นไม่ได้ใกล้เคียงกับความรู้สึกของมนุษย์อย่างเช่นความเศร้าเลยแม้แต่น้อย มันเป็นเสียงของสัตว์แท้ๆ ถ้าเป็นมนุษย์แล้วล่ะก็คงจะเปล่งเสียงแบบนี้ออกมาไม่ได้เป็นแน่

ใบหน้าของหญิงสาวบิดเบี้ยว ในขณะที่กรี๊ดร้องเป็นหัวงๆ ตาของเธอก็จับจ้องอยู่ที่หน้าของข้าพเจ้า และสิ่งที่กระตุ้นข้าพเจ้าในขณะนั้นคือความโกรธ

ข้าพเจ้ายิ่ง ดูเหมือนว่ากระสุนจะถูกเข้าที่บริเวณหน้าอกของเธอ จับพลันรอยเลือดก็ขยายเป็นวงกว้างอาบบนชุดผ้าป่าบางๆสีฟ้าของเธอ เธอเอามือแตะที่หน้าอกแล้วหมุนคว้างอย่างน่าประหลาด ก่อนที่จะล้มคว่ำหน้าลง”

กระบวนการDehumanization ที่ตัวละครเอกมีต่อหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์นั้นมาจากสาเหตุที่ว่า โดยพื้นฐานแล้ว ชาวฟิลิปปินส์ถือเป็นฝ่ายศัตรูของทหารญี่ปุ่น สามารถแบ่งแยกออกจากฝ่ายของตัวละครเอกได้ง่าย เสียงกรี๊ดร้องอย่างตกใจของหญิงสาวชาวพื้นเมืองเมื่อเห็นกับตัวละครเอก เมื่อดูจากรูปร่างหน้าตาและภาษาที่พูดกระตุ้นความโกรธของเขา เขาคิดว่าเธอนั้นไม่ใช่มนุษย์เช่นเดียวกับเขาอีกต่อไป ความรู้สึกโกรธอย่างจับพลันนี้เองทำให้เขายิงเธอตายราวกับเป็นสัตว์ป่าตัวหนึ่ง

อย่างไรก็ตามกระบวนการDehumanizationที่เกิดขึ้นภายในใจของบุคคลนี้ หากเป็นบุคคลที่มีมโนธรรมสูงแล้ว จะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในจิตใจสูง และทำให้กระบวนการนี้อยู่ได้ไม่นาน และในกรณีของตัวละครเอกที่มีมโนธรรมสูง แต่เกิดบันดาลโทสะจนฆ่าหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์

¹⁹ Oooka Shouhei , *Nobi*, pp. 212-213.

ป็นสีป่นนั้น จึงมีความรู้สึกผิดในภายหลัง และความรู้สึกผิดนี้เองที่ผลักดันให้เขาเกิดอาการทางประสาทในเวลาต่อมา

ต่อมา กระบวนการDehumanization ของตัวละครเอกที่พบอีกครั้งก็คือ เมื่อเขามาได้พบกับยยะชุดะและนงะมะทะซุอีกครั้งในตอนท้ายเรื่อง เพื่อนทหารทั้งสองซึ่งเป็นฝ่ายเดียวกับเขาได้หยิบยื่นเนื้อ"ลิง"ให้กินประทังชีวิต แต่เมื่อเขารู้ว่าคนทั้งสองได้ลอบยิงเพื่อนทหารญี่ปุ่นด้วยกันเพื่อนำเนื้อมากิน ตัวละครเอกจึงไม่คิดว่าเพื่อนทหารทั้งสองคนนี้เป็นพวกเดียวกันกับเขาอีกต่อไป ในสายตาของตัวละครเอกแล้ว คนทั้งสองนี้มีพฤติกรรมเยี่ยงสัตว์ และยิ่งเมื่อเขาเห็นนงะมะทะซุฆ่ายยะชุดะแล้ว ทำให้เขารู้สึกโกรธจัด ในขณะนั้นตัวละครเอกรู้สึกว่าเขาเป็นเทวดาที่ต้องทำหน้าที่แทนพระเจ้า (ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความดี) และสร้างภาพลักษณ์ของศัตรูที่มีต่อคนงะมะทะซุเปรียบเสมือนกับคนบาป(ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้าย) และได้ฆ่าเขาตายในที่สุด

4.1.3.6 อาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวง (Paranoid) ที่เกิดจากความรู้สึกผิดของตัวละครเอก

อาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวง ในทางจิตวิทยาได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า คือ อาการผิดปกติทางบุคลิกภาพที่บุคคลจะมีลักษณะไม่ไว้ใจผู้อื่นและมีความหวาดระแวงว่าผู้อื่นจะประทุษร้ายตน ผู้ที่มีบุคลิกภาพชนิดนี้มักจะมีแนวโน้มที่จะเชื่อในความสามารถและความรู้ของตนอย่างมากเกินไป มักจะหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกับผู้อื่น มักจะโทษผู้อื่นและมีแนวโน้มที่จะสะสมความขัดข้องใจเอาไว้เป็นระยะเวลายาวนาน

โดยทั่วไปอาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวงนั้นแบ่งเป็น2ประเภท ได้แก่ ประเภท "ฉันเลว" (Bad me) อาการวิตกกังวลประเภทนี้จะเกิดจากความวิตกกังวลและหวาดกลัวว่าจะถูกลงโทษจากผู้อื่น หวาดกลัวว่าตนเองจะทำในสิ่งที่ผิดและถูกจับผิดจากผู้อื่น และประเภท"ฉันน่าสงสาร" (Poor me) ผู้ที่มีอาการวิตกกังวลประเภทนี้จะมีพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม มองโลกในแง่ร้ายในแบบที่ตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมและถูกกลั่นแกล้ง

อาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวงประเภท "ฉันเลว" มีแนวโน้มที่มีอารมณ์รุนแรงและเกรี้ยวกราดมากกว่าประเภท"ฉันน่าสงสาร" บุคลิกภาพแบบวิตกกังวลนี้จะพัฒนาขึ้นอย่างช้าๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพรองของบุคคลนั้นๆ บุคลิกภาพแบบวิตกกังวลประเภท "ฉันเลว" นี้มักมีแนวโน้มที่จะรับเอาการกระทำต่างๆที่ผู้คนรอบตัวกระทำกับเขามาสะสมไว้ แล้วจึงระเบิดออกมาภายหลังในลักษณะของการกระทำที่เป็นการต่อต้านความกลัว (Counter phobic) ในกรณีของตัวละครเอกนั้นเป็นอาการวิตกกังวลแบบ "ฉันเลว"นี้เอง²⁰

²⁰ Aronson T., "Paranoia and Narcissism", *Psychiatric Review* , No.76 (March 1989): 83-89.

อาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวงของตัวละครเอก จะรุนแรงมากขึ้นหลังจากที่ตัวละครเอกได้ฆ่าหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์ไปโดยไม่ได้ตั้งใจ จากนั้นเขาก็รู้สึกผิด โยนปืนอันเป็นสัญลักษณ์ของการฆ่าทิ้งน้ำไป แต่ถึงกระนั้น เขาก็ยังคงรู้สึกหวาดระแวงรู้สึกเหมือนกับมีใครจ้องมองเขาอยู่ตลอดเวลา เช่น ในตอนที่เขาพยายามมองหาศพที่เพิ่งตายใหม่ๆ เพื่อที่จะนำเนื้อมากินประทังชีวิต ในตอนที่ 28 "คนอดอยากและคนบ้า"

「新しい屍体を見出すごとに私はあたりを見廻した。私は再び誰かに見られていると思った。比島の女ではあり得なかった。私は彼女を殺しただけで、食べなかった。」²¹

"ทุกครั้งที่พบศพใหม่ ข้าพเจ้าจะเหลียวมองไปรอบๆ ตัว ข้าพเจ้ารู้สึกอีกครั้งว่าถูกใครจ้องมองอยู่ คงจะไม่ไร่นางหญิงสาวชาวฟิลิปปินส์เป็นแน่ เพราะข้าพเจ้าเพียงแต่ฆ่าหล่อน แต่ไม่ได้กินเนื้อของหล่อน"

ในที่สุด อาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวงของตัวละครเอกก็เด่นชัดขึ้นในเวลาต่อมา เขาได้ยินเสียงแว่วภายในโสตประสาท แต่เสียงนั้นกลับไม่ใช่เสียงของหญิงสาวที่เขาฆ่า แต่เป็นเสียงจากโบลต์ในหมู่บ้านที่กำลังเรียกเขาอยู่ สิ่งนี้เกิดจากอาการประสาทหลอนของตัวละครเอกในขณะนั้น เนื่องจากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในขณะที่เขากำลังจะลงมือฉีกเนื้อศพของทหารบ้าคนหนึ่งมากินเพื่อประทังชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามศีลธรรมในความคิดของเขา Superego จึงได้ลงโทษให้เขาเกิดความรู้สึกวิตกกังวลเชิงศีลธรรม และเกิดอาการประสาทหลอนขึ้น คือได้ยินเสียงจากโบลต์ในหมู่บ้านอันเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาที่แสดงถึงความถูกต้องทางศีลธรรม เพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำดังกล่าว

「。。この変な姿勢を、私はまた誰かに見られていると思った。その眼が去るまで、この姿勢をこわしてはならないと思った。

「汝の右手のなすことを、左手をして知らしむる勿れ」

声が聞こえたのに、私は別に驚かなかった。見ている者がある以上、声ぐらい聞こえても、不思議はない。

声は私が殺した女の、獣の声ではなかった。村の会堂で私を呼んだ、

あの上ずった巨大な声であった。

²¹ Oooka Shouhei , *Nobi*, 1994, p. 270.

「起てよ、いざ起て。。。」と声は歌った。
私は起ち上がった。これが私が他人により、動かされ出し初めである。」²²

“ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนมีใครบางคนจ้องมองท่าทางแปลกๆของข้าพเจ้าอยู่

และข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่ควรจะเปลี่ยนท่าจนกว่าสายตานั้นจะผ่านไป

“จงอย่าให้มือข้ายล้วงรู้ถึงการกระทำของมือขวาของเจ้า”

ข้าพเจ้าไม่รู้สึกประหลาดใจที่ได้ยินเสียงนั้น ถ้าจะมีคนมองอยู่แล้ว การ

จะได้ยินเสียง ก็ไม่ได้เป็นเรื่องที่น่าประหลาดแต่อย่างใด

เสียงที่ได้ยินนั้นไม่ใช่เสียงดั่งสัตว์ป่าของผู้หญิงที่ข้าฆ่า แต่เป็นเสียงสูงกึก

ก้องร้องเรียกข้าพเจ้าอยู่ในโบสถ์ประจำหมู่บ้าน

“จงลุกขึ้น เฮลละ จงลุกขึ้น...” เสียงนั้นดังก้อง

ข้าพเจ้าลุกขึ้นยืน รวากับถูกผู้อื่นกระตุ้นให้เริ่มเคลื่อนไหวอีกครั้ง”

เสียงที่ตัวละครเอกได้ยิน กลับไม่ใช่เสียงของผู้หญิงที่เขาฆ่า กลับเป็นเสียงจากโบสถ์ในหมู่บ้านที่ห้ามไม่ให้เขากินเนื้อคน ก่อนหน้านั้นเขาได้เข้าไปหลบซ่อนในโบสถ์นี้และพบรูปปั้นของพระเยซูที่นั่น ในความคิดของตัวละครเอก เสียงนั้นอาจเป็นตัวแทนของพระเจ้า อาการเช่นนี้เป็นอาการของประสาทหลอนที่เกิดจากความวิตกกังวลหรือความหวาดระแวง ในขณะที่ความหวาดระแวงผลักดันให้เขาตัดสินใจที่จะกินเนื้อของทหารป่าคนนั้น ความขัดแย้งภายในจิตใจก็ก่อให้เกิดความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม คือวิตกกังวลว่าการกินเนื้อนั้นจะเป็นความผิดทางศาสนาหรือศีลธรรมอันดี เมื่อความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้นจนไม่สามารถควบคุมเอาไว้ได้ จึงเกิดอาการประสาทหลอนขึ้นมาเพราะมโนธรรมของเขาพยายามทำหน้าที่หยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่ชอบธรรมนั้นไว้นั่นเอง

โดยทั่วไป อาการวิตกกังวลแบบหวาดระแวงนี้จะนำไปสู่อาการผิดปกติทางประสาทชนิดหลงผิด (Delusion) อีกด้วย อาการหลงผิดแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ในบทที่ 36 “คำสรรเสริญต่อการเปลี่ยนร่าง” ตัวละครเอกมีอาการหลงผิดแบบ Religious ซึ่งเป็นอาการหลงผิดแบบสำคัญตนเองผิด เชื่อว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความสำคัญทางศาสนา หรือมีความเกี่ยวข้องกับผู้นำทางศาสนา หรือเชื่อว่าตนกำลังทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอันสำคัญต่อโลกใบนี้ ซึ่งก็เช่นเดียวกันกับตัวละครเอกซึ่งเขามีความเชื่อว่าตัวเขาเป็นเทวทูตที่ทำหน้าที่ลงทัณฑ์คนบาป ดังที่กล่าวมาแล้ว

²² Oooka Shouhei , *Nobi*, 1994, p.279.

4.1.3.7 ความฝันที่สะท้อนถึงจิตใต้สำนึกของตัวละครเอก

ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ความฝันเป็นการแสดงออกอย่างเพื่อฝันของความปรารถนาที่เราเก็บกดไว้ภายในจิตใต้สำนึก ดังคำกล่าวของเขา “การแปลความหมายของความฝันเป็นหนทางที่ตรงสู่ความรู้ในการทำงานของจิตใต้สำนึก” และพลังงานที่นำมาใช้ในการฝันนั้นมาจากพลังขับเคลื่อนของจิตใต้สำนึกที่ต้องการจะเติมเต็มความต้องการที่ไม่สามารถถูกเติมเต็มได้ในขณะที่ตื่น²³ ในระหว่างการเดินทางอย่างโดดเดี่ยวของตัวละครเอกนั้น เขาได้ไปพบกับโบสถ์ทางศาสนาคริสต์ในหมู่บ้านกลางป่า คึนนั้น เขาฝันถึงงานศพของตนเอง ดังในบทที่13 “ความฝัน” 「夢」 [Yume]

「鋭い悲しみが私の心を貫いた。ではやはり私は死んでいたのである。それなら、今これを見ているの私は誰であろう。多分私の魂であろう。だから誰も気がつかないであろう。

私は棺の蓋を取り、私自身の死顔に眺め入った。それは鏡や写真で見慣れた顔より、痩せて頬が落ちていた。そして幾分絵で見た西欧の殉教者に似ていた。

私は遺骸は胸の上に手を合わせていた。私は即座に私が合掌して死んでいるのを発見されたのだと思った。だから私はこうして敵によってさえ、葬られているのである。合掌して死んだため聖者として崇められているのである。。。私は再び顔を見た。いや、私は生きていた。唇が紅を塗ったように赤く、閉ざされた臉はふるえていた。

私は目覚めているのである。

目を開けないのは、死を装っているだけなのである。唇には私のよく知っている、あの冷笑さえ浮かんでいる。」²⁴

“ความเศร้าเสียดแทงที่หัวใจของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ตายไปแล้วจริงๆ ถ้าเช่นนั้น ตัวข้าพเจ้าที่มองสิ่งนี้อยู่ที่นี่เป็นใครกันแน่ คงเป็นวิญญาณของข้าพเจ้าเองกระมัง เพราะอย่างนี้เองถึงไม่มีใครสังเกตเห็น

ข้าพเจ้าเปิดฝาโลงและจ้องมองไปที่ใบหน้าของศพข้าพเจ้าที่นอนอยู่ ใบหน้านั้นผมมซุบ และแก้มตอบลงกว่าใบหน้าที่ข้าพเจ้าคุ้นเคยในกระจก

²³ Elizabeth Wright , Psychoanalysis Criticism, (London: Methuen Co. Ltd. 1984), p.19.

²⁴ Oooka Shouhei , Nobi, pp.184-185.

หรือรูปถ่าย และดูคล้ายกับผู้เสียสละชีวิตเพื่อศาสนาที่เคยเห็นในรูปวาดของตะวันตก มือของข้าพเจ้าวางประสานไว้บนหน้าอก ศพของข้าพเจ้าคงจะถูกพบว่าตายในขณะที่พนมมืออยู่เป็นแน่ เพราะฉะนั้น แม้แต่คนที่ เป็นศัตรูก็ยังจัดงานศพให้ข้าพเจ้าอย่างสมเกียรติ ข้าพเจ้าได้รับความนับถือจากคนพวกนั้น ในฐานะที่เป็นนักบุญเพราะตายตอนพนมมือ ...ข้าพเจ้ามองใบหน้าของตนอีกครั้ง ไม่ ข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ ริมฝีปากยังมีเลือดฝาดเหมือนทาด้วยสีแดง เปลือกตาที่ปิดอยู่นั้นสั่นระริก ข้าพเจ้าตื่นอยู่ แต่ที่ไม่ลืมตานั้นเป็นเพียงเพราะข้าพเจ้าแกล้งตายนั่นเอง บนริมฝีปากของข้าพเจ้านั้นก็ยังมีรอยยิ้มเย้ยหยันที่ข้าพเจ้าคุ้นเคยจนอยู่”

อาจกล่าวได้ว่าความฝันถึงความตายนั้นเป็นการแสดงออกถึงความปรารถนาที่ตัวละครเอกได้เกิดคิดไว้ภายในจิตใต้สำนึก อันเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่อึดอัดยาก และมีแต่กลิ่นอายของความตาย อาจอนุมานได้ว่าตัวละครเอกนั้น มีจิตใต้สำนึกที่ปรารถนาถึงความตายอยู่ อย่างไรก็ตาม ในความฝันนั้นพลทหารทะเลาะเพียงแต่แกล้งตายเท่านั้น ในความเป็นจริงเขายังมีชีวิตอยู่ในจุดนี้แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปของตัวละครเอก ซึ่งอาจจะเหนือกว่าความปรารถนาในการตายของเขาเสียอีก

แต่ก็มีบทความทางจิตวิเคราะห์ที่กล่าวถึงความฝันถึงการตายนั้นว่า การฝันถึงความตายนั้นไม่ได้หมายความว่าปรารถนาถึงความตายเสมอไป ในกรณีของบุคคลที่ฝันว่าตนเองเสียชีวิต ไม่มีใครมองเห็นตน แต่ตัวเขาก็กยังสามารถมองเห็นผู้คนรอบตัวได้นั้น เกิดจากความปรารถนาที่จะทดสอบปฏิกิริยาของผู้คนที่ตนรักว่าเป็นอย่างไรเมื่อตนเองเสียชีวิตไปแล้ว ในที่นี้ความตายเป็นเพียงเครื่องมือที่ผู้ฝันใช้ในการทำให้ตนค้นพบความต้องการความรักจากผู้อื่นในแบบที่ตนเองอยากให้เป็นเท่านั้น²⁵

หากนำแนวคิดทางจิตวิเคราะห์มาพิจารณาดูกับความฝันของทะเลาะ จะทำให้พบว่า หากความฝันถึงความตายและงานศพของตนนั้น คือ ความปรารถนาที่จะให้ผู้รักและผู้คนรอบตัวเราเป็นไปตามสิ่งที่เราอยากให้เขาเป็น จึงอาจหมายความว่า เนื่องจากตัวละครเอกอยู่ในสถานที่ที่ไกลจากบ้านเกิดเมืองนอนและโดดเดี่ยว สูญเสียความเป็นสมาชิกของกลุ่มที่สังกัดและครอบครัว คนที่มาร่วมงานศพของเขาจึงเป็นกลุ่มคนชาวต่างชาติที่ไม่รู้จักมาก่อนที่มาร่วมจัดงานศพและสวดให้เขาอย่างสมเกียรติ และเขาเห็นตนเองเสมือนกับนักบุญ ซึ่งนั่นอาจเป็นความปรารถนาในความตายที่สวงามของตัวละครเอกก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามในความฝันนั้น ตัวละครเอกมิได้ตายเพียงแต่

²⁵ Jean Chiriac. *Psychoanalysis –Techniques and Practices : Dreaming about dying* [Online]. Available from: <http://www.Psychoanalysis - Interpretation of Dreams.htm> [2003 July 10]

แก่หลังตายเท่านั้น ซึ่งอาจหมายถึง ในขณะที่เขาปรารถนาถึงความตายที่สวยงาม แต่ภายในใจลึกๆ ของเขาก็ยังปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ก็เป็นได้

4.1.3.8 ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครเอกหลังสงคราม

หลังจากเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกได้ฆ่าคนจนและคนชรา และใครบางคนตีที่ศีรษะจนสลบไป เขาก็มารู้สึกตัวอีกครั้งที่โรงพยาบาลของฝ่ายอเมริกาในฐานะเคลยศึก แพทย์ที่รักษาเขาอ้างว่าการกระทบกระเทือนทางสมองทำให้เขาสูญเสียความทรงจำก่อนหน้าที่เขาจะมาอยู่ที่โรงพยาบาล แต่ก็ไม่มีความสามารถอธิบายสาเหตุของอาการผิดปกติทางจิตบางอย่างของเขาได้ จนหกปีต่อมา หลังจากที่เขารับการบำบัดทางจิตที่สถานบำบัดแห่งหนึ่งในโตเกียว เขาไม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวที่เขาประสบมาให้กับใครฟังได้ แม้แต่กับภรรยาของตัวเอง เนื่องจากความรู้สึกผิด และการกระทำของเขาที่ฆ่าสาวชาวพื้นเมืองและเพื่อนทหารด้วยกันนั้นถือว่าเป็นอาชญากรรมสงคราม เขาจึงไม่สามารถเล่าให้ใครฟังได้ เรื่องราวทั้งหมดถูกเปิดเผยออกมา เมื่อเขาได้เขียนบันทึกบอกเล่าเพื่อช่วยในการบำบัดทางจิต ในบทต่อมาที่ชื่อว่า “บันทึกของคนบ้า” เขาต้องทุกข์ทรมานจากการปฏิเสธความจริงที่เกิดขึ้นในระหว่างสงครามครั้งนั้น และไม่สามารถทำให้ความรู้สึกผิดที่อยู่ภายในจิตใจเบาบางลงได้ ถึงแม้เขาจะพยายามแล้วก็ตาม ตั้งแต่กลับจากสงคราม เขาก็มีพฤติกรรมภายนอกที่ปฏิเสธอาหารเนื่องจากความขัดแย้งภายในใจ

「。。。しかし私はすべて自分が思い、感じたことを抑えたり、否定する気はない。
だから五年後、私が再び食膳を前に叩頭する儀式を回復し、さらにあらゆる食物を拒否するようになった時も、私としては別におかしいとも、止めればならぬとも思う根拠はないわけである。再び私の左手が右手を握るようになったのも、神であろうか何か私とは別なものに、動かされているのであるから、やむを得ない。」²⁶

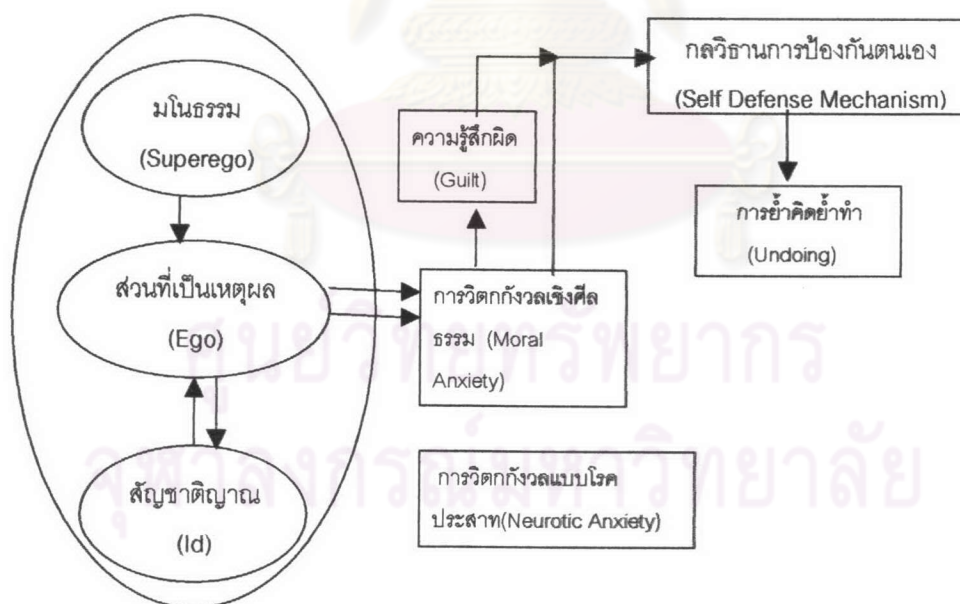
...แต่ที่ว่าข้าพเจ้าไม่ต้องการจะกดขี่หรือปฏิเสธสิ่งที่ข้าพเจ้าคิด และรู้สึกทั้งหมด

ดังนั้น ห้าปีต่อมา ตอนที่ข้าพเจ้ากลับไปทำพิธีกรรมศีรษะคารวะสำหรับอาหารอีกครั้ง อีกทั้งยังปฏิเสธอาหารทั้งหมดอีกด้วย สำหรับข้าพเจ้าแล้ว ไม่ได้คิดว่าเป็นเรื่องแปลก หรือที่หยุดไม่ได้แต่อย่างใด และการที่มือซ้ายของข้าพเจ้ามาจับที่

²⁶ Oooka Shouhei , *Nobi*, pp. 319-320.

ของข้าพเจ้ามาจับที่มือขวานี้ก็ด้วย อาจจะเป็นเพราะพระเจ้าหรืออะไรก็ตามที่ไม่ใช่ตัวข้าพเจ้าบังคับให้มันเคลื่อนไหว จึงไม่สามารถหยุดมันได้”

พฤติกรรมการปฏิเสธอาหาร และการที่มือซ้ายของเขาเคลื่อนไปจับที่มือขวานั้นเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อตัวละครเอกพยายามจะกินอะไรที่เขาไม่สมควรจะกิน และเกิดขึ้นในครั้งที่เขาเกิดความขัดแย้งภายในจิตใจอย่างรุนแรงในบทที่ 29 “มือ” ในตอนที่เขาพยายามจะเนียนเนื้อของทหารม้าคนหนึ่งมากินเพื่อประทังชีวิตนั้น ทั้งที่เหตุการณ์นั้นได้ผ่านมานานแล้ว แต่เขาก็ไม่สามารถหยุดพฤติกรรมประหลาดนี้ได้ สิ่งนี้ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ด้วยกลวิธานการย่ำคิดย่ำทำ (Undoing) ซึ่งเป็นกลวิธานการป้องกันตนเองชนิดหนึ่ง ที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมหนึ่ง ที่ขัดแย้งหรือตรงกันข้ามกับพฤติกรรมที่เขาคิดว่าเป็นสิ่งที่ผิด หรือสิ่งที่ทำให้เขารู้สึกผิด และจะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำๆ โดยที่เขาเองไม่รู้ตัว²⁷ เมื่อนหากเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของตัวละครเอกแล้ว การกินเนื้อคนเป็นการกระทำที่ตัวละครเอกรับไม่ได้ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เมื่อเขาพยายามที่จะกินเนื้อคนในบทที่ 29 “มือ” จึงเกิดพฤติกรรมขัดแย้งดังที่กล่าวมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อการกินเนื้อคน รวมถึงเนื้อของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายเป็นสิ่งที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกผิด เขาจึงปฏิเสธอาหาร และเมื่อเขาปฏิเสธอาหาร มือซ้ายของเขาก็จะมาจับที่มือขวานั้นเป็นการปฏิเสธการกินในมือนั้น และทำให้เขาไม่สามารถหยุดการกระทำที่เกิดจากความขัดแย้งภายในใจนี้ได้

²⁷ Robert B. Ewen, *An Introduction to Theories of Personality*, (New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates, 1993), p.36.

(ต่อ)

แผนภาพที่ 3 แสดงถึงความขัดแย้งภายในจิตใจ ที่เกิดจากการที่Superegoเข้ามาพร้อมกับEgoในการยับยั้งแรงกระตุ้นจากid ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกผิดภายในจิตใจ และเนื่องจากความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นจากความผิดปกตินในการรับรู้ความเป็นจริง จึงเกิดอาการวิตกกังวลแบบโรคประสาท (Neurotic Anxiety) เข้ามาพร้อมด้วย และกลไกการป้องกันตนเองของEgoในที่นี้คือ การย้ำคิดย้ำทำ (Undoing) ซึ่งเป็นการกระทำพฤติกรรมที่ขัดแย้งนั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ในบทที่39 “บันทึกของคนตาย” 「死者の書」 [Shisha no sho] ซึ่งเป็นบทสุดท้ายของเรื่อง ตัวละครเอกที่ลับสนได้เห็นภาพหลอน ว่าเขาอยู่ในดินแดนแห่งคนตาย ที่ซึ่งเขาได้พบกับบรรดาคคนที่เขาฆ่า คือหญิงสาวชาวพื้นเมือง ยะซุดะ และนะงะมะทซุ ทั้งสามคนกำลังหัวเราะกันอยู่

「死者達は笑っていた。もしこれが天上の笑いというものであれば、それは怖ろしい笑いである。この時、痛い勸善が頭の天辺から入って来た。五寸釘のように、だんだん私の頭蓋を貫いて、脳底に達した。思い出した。彼等が笑っているのは、私が彼等を食べなかったからのである。殺しはしたけれど、食べなかった。殺したのは、戦争とか神とか偶然とか、私以外の力の結果であるが、たしかに私の意志では食べなかった。だから私はこうして彼等と共に、この死者の国で、黒い太陽をみる事が出来るのである。」²⁸

“เหล่าคนตายกำลังหัวเราะกันอยู่ ถ้าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เรียกว่าเสียงหัวเราะจากสวรรค์ล่ะก็ นั่นก็เป็นการหัวเราะที่น่าสะพรึงกลัวทีเดียว

ในตอนนั้นเอง มโนธรรมอันเจ็บปวดผ่านร่างของข้าพเจ้ามาจากด้านบน มันเสียดแทงราวกับมีตะปูยาวค่อยๆแทงผ่านจากกะโหลกศีรษะลงมายังสมองส่วนล่าง

ข้าพเจ้านึกออกแล้ว ที่พวกเขาหัวเราะอยู่นั้นก็เป็นเพราะว่าข้าพเจ้าไม่ได้กินเนื้อเขานั้นเอง ข้าพเจ้าฆ่า แต่ก็ไม่ได้กินเนื้อของเขา การฆ่าพวกเขา นั้นจะเป็นเพราะสงคราม พระเจ้า หรือว่าความบังเอิญ หรือจะเป็นผลมาจากพลังภายนอกของตัวข้าพเจ้าก็ตามแต่ แต่ก็ไม่ได้เป็นความตั้งใจของข้าพเจ้าที่จะกินพวกเขา ดังนั้นข้าพเจ้าจึงสามารถที่จะมองดูพระอาทิตย์สีดำในยมโลกกับพวกเขาได้”

²⁸ Oooka Shouhei, *Nobi*, pp. 335-336.

ความคิดของตัวละครเอกข้างต้น สามารถอธิบายได้โดยกลวิธานการปฏิเสธ (Denial of reality) เป็นกลวิธานที่Ego ปกป้องตัวของมันเองด้วยการปฏิเสธข้อเท็จจริงที่ไม่น่าพอใจ บุคคลจะปฏิเสธข้อเท็จจริงและคำวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ สาเหตุของกลวิธานปฏิเสธที่มักจะพบบ่อยๆ คือ ความตายที่น่าสะพรึงกลัว กลวิธานนี้มักจะถูกใช้ควบคู่กับกลวิธานเพ้อฝัน (Fantasy or Daydreaming) ความต้องการหรือเหตุการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ ถูกแทนที่หรือเติมเต็มด้วยจินตนาการของตัวบุคคลนั่นเอง²⁹ ตัวละครเอกพยายามบิดเบือนความเป็นจริง และเติมเต็มข้อเท็จจริงด้วยจินตนาการของตนว่า คนตายทั้งสามคนคือ หญิงสาวชาวฟิลิปปินส์ นงะมะทะซุ และยะซุตะ กำลังหัวเราะ ตัวละครเอกสร้างภาพนี้ขึ้นเพื่อบรรเทาความรู้สึกผิดที่มีอยู่ภายในจิตใจของเขา ให้น้อยลง ถึงแม้ตัวละครเอกจะสูญเสียความทรงจำหลังจากที่ฆ่านงะมะทะซุไป แต่Egoของเขาได้สร้างความทรงจำขึ้นมาเพื่อปลอบใจตนเองว่า เขาจำได้อย่างแม่นยำว่าเขาไม่ได้กินเนื้อของนงะมะทะซุ (ซึ่งไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่าเป็นความจริงหรือไม่) สำหรับตัวละครเอกแล้ว Egoของเขาได้ปลอบใจตนเองว่าความผิดในการกินเนื้อมนุษย์นั้นเป็นความผิดที่เป็นบาปทางศีลธรรมมากกว่า การฆ่า และเพราะเหตุนี้เองเหล่าผู้คนที่เขาฆ่าโดยไม่ได้ตั้งใจจึงพากันยกโทษให้เขา และหัวเราะกับเขาในยมโลก ทั้งหมดนี้เป็นจินตนาการที่เขาสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้น

อาการผิดปกติทางจิตของตัวละครเอกหลังกลับจากสงครามนั้น ไม่ได้มีเพียงแต่การปฏิเสธอาหารเท่านั้น เขายังมีอาการปฏิเสธความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกับบุคคลรอบข้าง แม้กระทั่งกับภรรยาของเขาเอง ถึงแม้เขาจะไม่ยอมรับว่าตนเองผิดปกติทางจิต แต่แพทย์ที่รักษาเขาได้วินิจฉัยว่ามีอาการแปลกแยก(Alienation) ที่มีพฤติกรรมไม่ไว้วางใจผู้คนรอบข้าง และหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังในบทที่ 38 “บันทึกของคนบ้า”

「私としては始終独りになりたい、という止み難い欲望が続いていたにすぎない。空襲中東京の家で彼女が火に囲まれて危く助かった話を聞き、「そうりゃよかったね」と答えながら、ふとその時彼女が死んでしまえばよかったと思ひ、私の心に驚いた。」³⁰

²⁹ Robert B. Ewen, *An Introduction to Theories of Personality*, (New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates, 1993), p.36.

³⁰ Oooka Shouhei, *Nobi*, p.319.

“สำหรับข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าอยากจะทำอยู่เพียงลำพังตลอดเวลา ความปรารถนาที่ว่านี้แทบจะไม่สามารถระงับเอาไว้ได้ ในตอนที่ข้าพเจ้าได้ยินว่าขณะที่บ้านของข้าพเจ้าที่โตเกียวถูกโจมตีทางอากาศ ภรรยาของข้าพเจ้าตกอยู่กลางไฟที่ไหม้ไหม้แต่ก็ถูกช่วยออกมาได้อย่างหวุดหวิดนั้น ในขณะที่ตอบเธอว่า “ดีแล้วนะที่ถูกช่วยออกมาได้” ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจที่ในใจของข้าพเจ้ากลับถูกคิดขึ้นมาว่า ในตอนนั้นเธอน่าจะตายไปเสียดีกว่า”

เมื่อผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบอาการผิดปกติทางจิตทั้งหมดของตัวละครเอกแล้ว พบว่าตรงกับอาการของโรคจิตเภท (Schizophrenia) ซึ่งเป็นโรคจิตที่มีอาการหลงผิด (Delusion) ความหลงผิดที่พบในโรคจิตมีหลายรูปแบบ เช่น หวาดระแวง หลงผิดว่าเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวล้วนเกี่ยวข้องกับตนเอง หลงผิดว่าตนเองเป็นเทพ ที่พบบ่อยคืออาการหวาดระแวง โดยเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้ง มีคนปองร้าย หรือมีอำนาจอะไรบางอย่างมาบังคับให้ตนเองต้องทำตามทุกอย่าง โดยมีอาชญากรรมได้ และต่อมาคืออาการประสาทหลอน (Hallucinations) อาการประสาทหลอนที่พบบ่อยคือ เสียงแว่ว ผู้ที่เป็นมักได้ยินเสียงคนพูดเป็นเรื่องราว บางรายรับรู้ว่ามีข่าวส่งมาจากพระเจ้า หรือมอบความรับผิดชอบในการปลดทุกข์ให้มนุษยชาติ และในผู้ป่วยส่วนมากจะมีอาการเก็บตัว และหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น³¹ อาการทางจิตของตัวละครเอกทั้งอาการหลงผิด และอาการประสาทหลอนนั้นได้ปรากฏตั้งแต่ตัวละครเอกอยู่ในสนามรบแล้ว ได้แก่ การที่เขาหลงผิดคิดว่าตนเป็นเทวดาเพื่อลงทัณฑ์คนบาป ในบทที่ 36 “คำสั่งรเรศรียต่อการเปลี่ยนร่าง” และการได้ยินเสียงแว่วจากโบสถ์ประจำหมู่บ้าน ในบทที่ 29 “มือ” ถึงแม้ว่าเขาจะถูกส่งมาเข้ารับการรักษาที่สถานบำบัดทางจิตแล้ว เขาก็ยังคงสับสนระหว่างความเป็นจริงกับภาพหลอนของโลกแห่งความตายอยู่ในบทที่ 38 “บันทึกของคนบ้า” ดังที่กล่าวมาแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³¹ อรรถชัย ชื่นมนุชย์, จิตวิทยาเกี่ยวกับโรคจิตโรคประสาทและความผิดปกติทางเพศ, (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2518), หน้า 98-106.

4.2 การวิเคราะห์ตัวละครรอง

นงะมะทะซุและยะซุตะอันเป็นตัวละครรองในนวนิยายเรื่องนี้ ต่างก็เป็นตัวละครที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างจากตัวละครเอกเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะเอาชีวิตรอดจากสภาพแวดล้อมที่โหดร้ายของสงครามแล้ว ตัวละครทั้งสองสามารถกระทำในสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมได้โดยปราศจากความรู้สึกผิดใดๆ ดังนั้น การศึกษาอุปนิสัยพื้นฐานและภูมิหลังของตัวละครทั้งสองจึงมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครทั้งสองโดยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ต่อไป

4.2.1 อุปนิสัยพื้นฐานของนงะมะทะซุและยะซุตะ

นงะมะทะซุเป็นทหารเกณฑ์หนุ่มที่ยังอายุน้อย มีนิสัยเป็นเด็กอยู่มาก อาจเนื่องมาจากเขาถูกเลี้ยงดูมาในครอบครัวที่ไม่อบอุ่นขาดความรักจากพ่อและแม่ ทำให้ส่วนหนึ่งของเขามีความต้องการที่จะพึ่งพาคนอื่น เมื่อเขามาพบกับยะซุตะซึ่งมีอายุคราวพ่อของเขา ความสัมพันธ์ของทั้งสองจึงเหมือนกับพ่อลูก นงะมะทะซุจะทำตามที่ยะซุตะสั่งทุกประการ ถึงแม้จะถูกยะซุตะดูค้ำแต่เขาก็ทำตาม โดยอ้างว่าการที่เขาอยู่คอยรับใช้ยะซุตะนั้นเป็นเพราะยะซุตะบาดเจ็บที่เขาเดินไม่ได้ และยะซุตะเองก็มีใบยาสูบให้เขาเป็นการตอบแทน

ด้วยบุคลิกลักษณะของนงะมะทะซุที่เป็นคนติดใบยาสูบนั่น ทางทฤษฎีจิตวิเคราะห์ถือว่าผู้ที่ติดการสูบบุหรี่หรือยาสูบนั่นเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบยึดติดที่ระยะปาก (Oral Fixation) ซึ่งบุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทนี้จะมีแนวโน้มที่ชอบพึ่งพาผู้อื่น และจะชอบแสวงหาความสุขจากการกินหรือการสูบบุหรี่ ลักษณะของการยึดติดที่ระยะปากนั้น อาจส่งผลให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกแบบชาติศัตรูอีกด้วย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม บุคคลในลักษณะนี้จะเป็นคนที่กึ่งเปิดเผย เนื่องจากนิสัยที่ชอบพึ่งพาผู้อื่นนั้นจะสร้างความกลัวการถูกทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว³² เมื่อเปรียบเทียบกับอุปนิสัยของนงะมะทะซุ เขาเป็นคนเปิดเผย ช่างพูดจา สังเกตได้จากการทำงานที่เขาเล่าเรื่องราวส่วนตัวในวัยเด็กให้เพื่อนทหารที่ตัวเขาเองแทบจะรู้จักฟัง อาจเพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยและมิตรภาพระหว่างเพื่อนทหาร เพื่อไม่ให้เขารู้สึกว่าตนเองอยู่เดียวดาย และด้วยบุคลิกภาพแบบนี้เองที่ทำให้เขาจำเป็นต้องคอยรับใช้ยะซุตะ เนื่องจากเขาไม่สามารถอยู่ด้วยตัวคนเดียวได้หลังจากที่สถานพยาบาลที่พวกทหารบาดเจ็บรวมทั้งนงะมะทะซุและยะซุตะใช้เป็นที่พักฟื้นถูกโจมตีและทุกคนต่างต้องกระจัดกระจายกันหลบหนีเพื่อเอาชีวิตรอด

³² Robert B. Ewen, *An Introduction to Theories of Personality*. (New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 1993), pp.44-45.

ส่วนยะชุตะนั้น เขาเป็นชายวัยกลางคนที่เพิ่งถูกเกณฑ์มารบเช่นกัน ยะชุตะเป็นคนที่มีลักษณะฉลาดแกมโกง ตั้งแต่ในเรื่อง เขาเอาใบยาสูบที่มีอยู่แลกกับอาหารของทหารคนอื่นๆ เพื่อเอาตัวรอด ถึงแม้ตัวเขาจะมีแผลพุพองที่ขาจนเดินไม่ได้ แต่เขาก็ได้อาศัยนงะมะทชู่ซึ่งติดเขาราวกับลูกแห่งนั้นช่วยเป็นแขนขาให้ โดยหลอกนงะมะทชู่ว่าเขามีใบยาสูบเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน เขาเป็นคนที่เห็นแก่ตัว และมีจิตสำนึกผิดชอบชั่วดีน้อยเช่นเดียวกับนงะมะทชู่ ที่สามารถทำสิ่งเหยียดได้โดยไม่รู้สึกลึกซึ้งเพื่อที่จะมีชีวิตรอด ความฉลาดแกมโกงของเขาปรากฏชัดขึ้นในตอนท้ายเรื่อง เมื่อเขาหลอกเอาระเบิดมือจากตัวละครเอกไป และแท้จริงแล้วขาทั้งสองข้างของเขายังคงใช้ได้ดี ที่แกลังทำเป็นเดินไม่ได้นั้น เพียงเพื่อต้องการจะหลอกให้นงะมะทชู่ตายใจ เพื่อที่จะเก็บเขาไว้เท่านั้น แต่เมื่อเขามีอาวุธที่พอจะกำจัดนงะมะทชู่ได้ เขาจึงตั้งใจจะกำจัดนงะมะทชู่ทั้งที่นงะมะทชู่เป็นผู้ที่คอยรับใช้เขามาตลอด

จะเห็นได้ว่าทั้งนงะมะทชู่และยะชุตะนั้น ต่างก็มีบุคลิกภาพที่ถูกครอบงำด้วย id เขาทั้งสองดำรงชีวิตอยู่ได้ท่ามกลางสงครามเป็นเพราะทั้งสองมีพฤติกรรมที่ขับเคลื่อนโดย id อันประกอบด้วยสัญชาตญาณและความก้าวร้าวที่จะตอบสนองแต่เพียงความต้องการทางร่างกายเท่านั้น ขาดมโนธรรมอันเป็นสิ่งที่ช่วยยับยั้งพฤติกรรมป่าเถื่อนต่างๆ ทำให้ทั้งสองสามารถกระทำสิ่งใดก็ได้โดยไม่รู้สึกลึกซึ้ง

4.2.2 การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

เนื่องจากตัวละครทั้งสองเป็นตัวละครที่มีมโนธรรมต่ำ และไม่ปรากฏถึงความขัดแย้งภายในจิตใจระหว่างมโนธรรมและสัญชาตญาณ การวิเคราะห์ตัวละครทั้งสองโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ จึงจะมุ่งเน้นในการศึกษาถึงสัญชาตญาณที่เป็นสิ่งผลักดันในพฤติกรรมและการเอาชีวิตรอดของทั้งสอง อันได้แก่ สัญชาตญาณมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตาย และกระบวนการ Dehumanization ที่เกิดขึ้น

4.2.2.1 สัญชาตญาณมุ่งเป็น (Life instinct) และ สัญชาตญาณมุ่งตาย (Death instinct) ของนงะมะทชู่และยะชุตะ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าพฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นถูกขับเคลื่อนด้วยสัญชาตญาณทั้งสอง อันได้แก่ สัญชาตญาณมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตายอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในสภาวะสงคราม มนุษย์นั้นจำเป็นต้องเอาชีวิตรอดพร้อมกับเช่นฆ่าผู้อื่นที่เป็นศัตรู สัญชาตญาณทั้งสองแบบนี้จะทำงานผสมผสานกันอย่างแยกไม่ออก โดยเฉพาะในยามสงครามที่อดอยากเช่นในว

นิยายเรื่องนี้ การกินเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์กลับกลายเป็นเรื่องสำคัญ และสำหรับทหารฝ่ายที่อดอยากเช่นนงะมะทซุและยะซุตะ ในสถานะที่ไม่มีศัตรูให้สู้รบทำมกลาง สภาพแวดล้อมที่มีแต่ป่าเขาลำเนาไพรและเพื่อนทหารญี่ปุ่นที่หิวโหยด้วยกันเท่านั้น การเช่นฆ่าผู้อื่นเพื่อนำเนื้อมาเป็นอาหารประทังชีวิตกลับมีความสำคัญยิ่งกว่าการเช่นฆ่าศัตรูเพื่อชนะสงคราม เสียอีก

เนื่องจากสัญชาตญาณของมนุษย์นั้นจะอยู่ในบุคลิกภาพส่วนของ Id ที่มักจะผลักดันให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามความต้องการพื้นฐานโดยไม่คำนึงถึงผิดชอบชั่วดี และในสถานการณ์ที่การกินซึ่งถือว่าเป็นผลรวมของทั้งสัญชาตญาณมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตายกลับเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ไปแล้วนั้น ทำให้ทั้งนงะมะทซุและยะซุตะที่มีระดับของมโนธรรมต่ำ หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือมีระดับของSuperegoที่ไม่เข้มแข็งพอ ต่างก็มีพฤติกรรมที่ถูกผลักดันโดยสัญชาตญาณหรือบุคลิกภาพส่วนของIdซึ่งป่าเถื่อนและไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีอยู่เลยแม้แต่น้อย

พฤติกรรมการออกล่ามนุษย์ของนงะมะทซุถือว่าเป็นสัญชาตญาณมุ่งตายที่รับใช้สัญชาตญาณมุ่งเป็น กล่าวคือ การฆ่าผู้อื่นนั้นก็เพื่อนำเนื้อมาประทังชีวิตให้อยู่รอดต่อไป แต่ทว่า เมื่อพฤติกรรมนั้นถูกทำซ้ำๆ เข้าจนกลายเป็นความเคยชิน โดยไม่รู้สึกผิด พฤติกรรมนั้นจึงกลายเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณมุ่งตายเสียมากกว่า

ส่วนยะซุตะซึ่งมิได้ออกไปล่ามนุษย์ด้วยตนเองเนื่องจากแกล้งบาดเจ็บนั้น ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้เป็นผู้ลงมือฆ่าด้วยตนเองก็ตาม แต่เขาก็เป็นผู้ที่สมคบคิดกับนงะมะทซุในการล่ามนุษย์ และตัวเขาเองก็ถูกครอบงำด้วยสัญชาตญาณมุ่งตายที่หมายจะเช่นฆ่าเพื่อนทหารด้วยกันเพื่อนำมาประทังชีวิตอันเป็นการตอบสนองสัญชาตญาณมุ่งเป็นเช่นเดียวกัน

จากนั้น เมื่อเกิดจุดพลิกผันในความสัมพันธ์ของทั้งสอง เมื่อนงะมะทซุทราบว่ายะซุตะซึ่งบาดเจ็บไร้พิษสงนั้นได้หลอกเขากระโดดมือจากตัวละครเอกไป นงะมะทซุจึงรู้ว่าเขาไม่สามารถไว้วางใจในตัวยะซุตะได้อีกต่อไป เนื่องจากเขาเองก็อาจจะตกเป็นเหยื่อให้ยะซุตะล่าได้เช่นเดียวกัน เขาจึงรีบกลับมาเพื่อฆ่ายะซุตะเสียก่อนที่ตนจะถูกฆ่า การกระทำของทั้งยะซุตะและนงะมะทซุนั้นต่างก็ถูกผลักดันด้วยความก้าวร้าวของสัญชาตญาณมุ่งตาย เพื่อหวังจะฆ่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ตายไปเพื่อความปลอดภัยของตน

4.2.2.2 กระบวนการDehumanizationที่พบในนงะมะทซุและยะซุตะ

จากแนวคิดที่ว่าด้วยกระบวนการDehumanization ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า พฤติกรรมของทั้งนงะมะทซุและยะซุตะจะมีลักษณะของพฤติกรรมแบบDehumanizationมาก

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร

4.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างนางมะทะซุและยะซุคะ

นางมะทะซุและยะซุคะนั้นเป็นตัวละครที่มีความสัมพันธ์ที่น่าสนใจ เนื่องจากนางมะทะซุ นั้นเป็นทหารหนุ่มที่มีอายุเพียง 21 ปี ส่วนยะซุคะเป็นทหารวัยกลางคนบาดเจ็บที่ขาเดินไม่ได้ จึงต้องอาศัยการช่วยเหลือจากนางมะทะซุตลอดเวลา แต่ทั้งสองก็ยังอยู่ด้วยกันได้โดยปัจจัยบางอย่าง ในบทที่ 6 “กลางคืน” 「夜」 [Yoru] จากการสนทนาของนางมะทะซุและยะซุคะทำให้ทราบถึงประวัติโดยคร่าวๆ ของตัวละครทั้งสอง ทำให้ปมที่สามารถดึงดูดคนทั้งสองเข้าด้วยกัน

แม่ของนางมะทะซุเป็นคนรับใช้ และถูกไล่ออกจากบ้านทันทีที่กำเนิดเขา เขาจึงถูกเลี้ยงดูโดยภรรยาหลวงของพ่อซึ่งไม่ใช่แม่ที่แท้จริง เมื่อนางมะทะซุโตเป็นวัยรุ่น เขาเริ่มมีปัญหาและเกเรจนภรรยาหลวงโกรธและเล่าความจริงให้ฟัง เขาจึงหนีออกจากบ้าน เทียวตามหาแม่ที่แท้จริง แต่เมื่อพบกันแล้ว แม่ที่แท้จริงกลับไม่ต้องการเขาและขับไล่ส่ง เขาจึงเติบโตขึ้นมาอย่างเด็กที่ขาดความอบอุ่น

ส่วนยะซุคะนั้น ในตอนที่ยังเป็นวัยรุ่น ได้มีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนหนึ่งจนกระทั่งมีครรภ์โดยในขณะที่ยังเป็นนักเรียนอยู่ เมื่อพ่อของเขารู้เข้าจึงไม่ให้ยะซุคะได้เห็นแม้แต่หน้าลูกของตนเอง โดยส่งลูกของยะซุคะไปให้พี่ชายของเขาเลี้ยง ดังนั้นเขาไม่เคยได้เลี้ยงลูกด้วยตนเอง จนลูกมีอายุได้ 16 ปี เขาก็มีโอกาสดูหน้าซึ่งเป็นตอนที่เขาถูกเกณฑ์มาเป็นทหาร

เมื่อพิจารณาจากความเป็นมาของทั้งสองแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ทางฝ่ายนางมะทะซุนั้น เนื่องจากในวัยเด็กไม่ได้รับความรักเอาใจใส่จากแม่ที่แท้จริง ทำให้ขาดทั้งความอบอุ่น และความมั่นใจในตนเอง เมื่อถูกเกณฑ์ทหารในขณะที่ยังอายุน้อย จึงต้องการผู้ที่มีอายุให้คำชี้แนะและดูแลแทนพ่อแม่ ส่วนยะซุคะเองนั้น ถึงแม้จะชอบด่าว่านางมะทะซุ แต่ก็ยังยอมให้นางมะทะซุคอยตาม อาจเนื่องมาจากเขาเห็นนางมะทะซุเป็นตัวแทนของลูกชายที่เขาไม่มีโอกาสได้เลี้ยงดูก็เป็นได้

แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์แบบพ่อลูกนี้ก็อยู่ได้ไม่นาน เมื่อสัญญาติญาณการเอาชีวิตรอดของทั้งสองรุนแรงมากขึ้น ความไว้วางใจแบบพ่อกับลูกจึงเริ่มลดน้อยถอยลง เนื่องจากต่างฝ่ายต่างต้องหาทางยึดชีวิตของตนไว้ให้ได้ยาวนานที่สุด จนต้องฆ่ากันเองเพื่อเอาชีวิตรอด

4.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับชะชู่และนะงะมะทซุ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับนะงะมะทซุและชะชู่ะนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วงด้วยกัน ได้แก่ ช่วงแรกที่ตัวละครเอกพบกับนะงะมะทซุและชะชู่ะเป็นครั้งแรกที่สถานพยาบาลชั่วคราวซึ่งทั้งสามคนและทหารที่ป่วยและบาดเจ็บคนอื่นๆที่ไม่มีใครต้องการต่างมานั่งนอนรอรับการรักษา หรือรอการแบ่งปันอาหารอย่างสิ้นหวัง ในตอนแรก ตัวละครเอกที่ไม่รู้จักใครในกลุ่มนั้นเป็นพิเศษ ได้แสดงความห่างเหินกับเพื่อนทหารกลุ่มนั้น โดยการเรียกลักษณะภายนอกแทนการเรียกชื่อ เช่น "ทหารที่เป็นโรคมาเลเรีย" หรือ "ทหารที่มีมันฝรั่งหัว" ฯลฯ แต่ต่อมา ตัวละครเอกได้มารู้จักกับชะชู่และนะงะมะทซุ เป็นเพียงทหาร 2 คนในทันทีที่ตัวละครเอกทราบชื่อและทำความรู้จัก ความสัมพันธ์ของทั้งสามเริ่มต้นขึ้นเมื่อนะงะมะทซุและชะชู่ะต่างก็พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตของซึ่งกันและกันให้ตัวละครเอกฟัง ซึ่งจากจุดนั้นความสัมพันธ์ของตัวละครเอกกับคนทั้งสองเริ่มเปลี่ยนจากคนแปลกหน้ามาเป็นเพื่อนร่วมชะตากรรม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ของตัวละครเอกกับนะงะมะทซุและชะชู่ะดำเนินได้เพียงระยะสั้นๆ เมื่อสถานพยาบาลแห่งนั้นถูกโจมตีจากฝ่ายข้าศึก จนต่างคนต่างต้องหนีเอาตัวรอด ตัวละครเอกเร่งร้อนเข้าไปในป่าได้ช่วงระยะหนึ่ง เขาก็ได้พบกับทหารญี่ปุ่นคนอื่นๆที่พาเขาไปยังจุดถอยร่น และในระหว่างทางนั้น เขาได้พบกับนะงะมะทซุและชะชู่ะอีกครั้ง เขาเริ่มสังเกตเห็นความขัดแย้งระหว่างนะงะมะทซุ และชะชู่ะ แต่ที่ทั้งสองยังคงต้องอยู่ด้วยกันเพียงเพื่อผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น ต่อมาตัวละครเอกต้องแยกจากทั้งสองอีกครั้ง เมื่อเหล่าทหารที่ถอยร่นพบกับการดักโจมตีของฝ่ายศัตรูอีกครั้ง ตัวละครเอกที่ต้องหนีเพื่อเอาชีวิตรอด ต้องเร่งร้อนไปตามป่าเขาอย่างสิ้นหวังและหิวโหย เขาต้องเผชิญกับความเหงาและโดดเดี่ยวจนแทบจะทนไม่ได้ เขารอนแรมอย่างเดียวดายจนล้มลงด้วยความอ่อนแรง ในตอนนั้นเองที่เขาได้พบกับนะงะมะทซุอีกครั้ง นะงะมะทซุได้ช่วยชีวิตตัวละครเอกไว้โดยหยิบยื่นอาหารหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ "เนื้อลิง" และนำไปกับตัวละครเอกเพื่อประทังชีวิต ตามความรู้สึกของตัวละครเอกขณะนั้น จากการใช้ชีวิตอยู่อย่างเดียวดาย ในที่สุดเขาก็ได้พบกับมนุษย์ที่เขารู้จักอีกครั้ง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ ตัวละครเอกได้กลับมาเป็นสมาชิกของกลุ่มอีกครั้ง การพบกับทั้งนะงะมะทซุและชะชู่ะนั้นทำให้ตัวละครเอกรู้สึกปลอดภัยและอุ่นใจมากขึ้น การที่มีตัวละครเอกเข้ามาเป็นสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้นะงะมะทซุและชะชู่ะที่ไม่ไว้ใจในซึ่งกันและกัน แต่ก็ไม่สามารถแยกจากกันได้ นั่น มีทางเลือกมากขึ้น ทั้งนะงะมะทซุและชะชู่ะต่างก็พยายามชักจูงให้ตัวละครเอกเข้าเป็นพวกเดียวกับตน เพื่อที่ต่างฝ่ายจะได้ใช้ประโยชน์จากตัวละครเอกและสังหารอีกฝ่ายหนึ่งทิ้งเสีย แต่ทว่าเมื่อตัวละครเอกทราบถึงความจริงในพฤติกรรมการล่ามนุษย์ของทั้งสอง และแท้จริงแล้วทั้งสองฝ่ายต่างรอเวลาเพื่อให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดพลาดพลั้ง เพื่อที่จะสังหารและนำ

